

دانشگاه شهید بهشتی کرمان

هفت: درخت

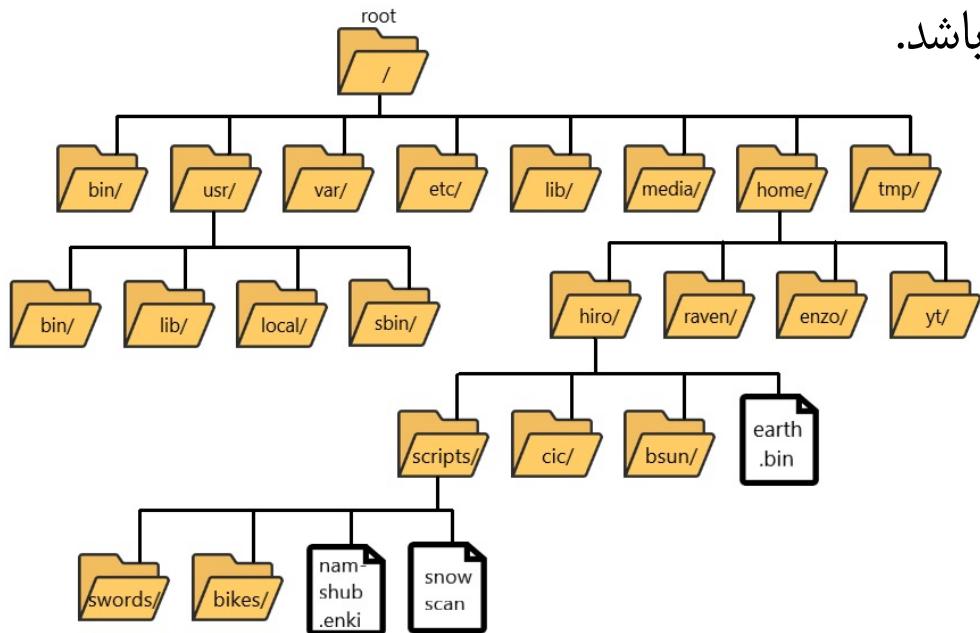
ساختمان داده ها و الگوریتم

مدرس: دکتر نجمه منصوری

نگارنده: سجاد هاشمیان

درخت

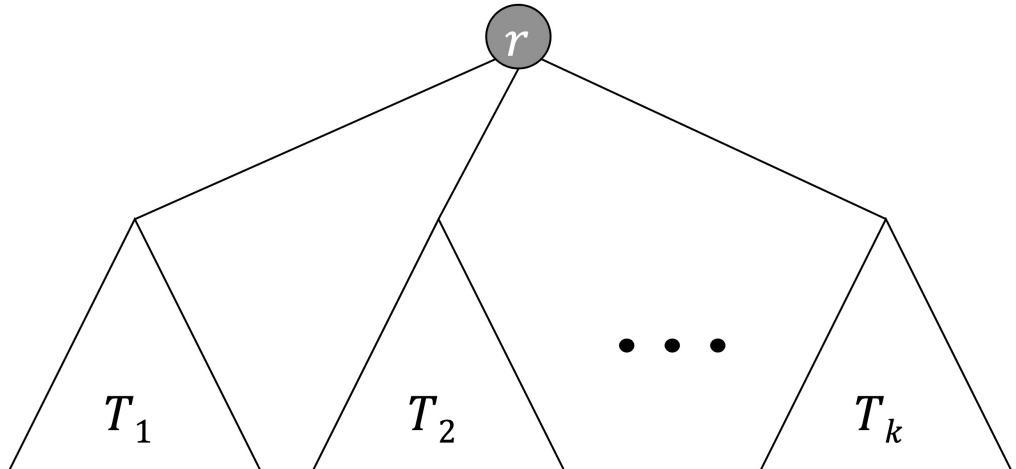
- درخت یک مدل انتزاعی برای نمایش ساختارهای سلسله‌مراتبی است.
- یک درخت شامل گره‌هایی است که بین آنها ساختار غیر خطی برقرار است.
- به جز بالاترین عنصر (ریشه)، هر عنصر دقیقاً یک پدر دارد.
- همچنین، هر عنصر در درخت میتواند صفر یا چند فرزند داشته باشد.

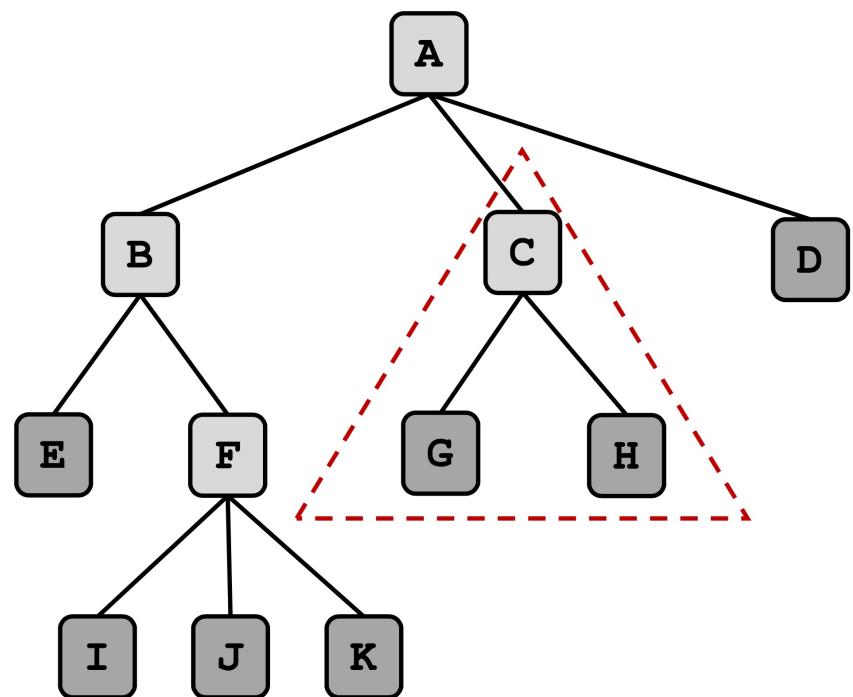
درخت ریشه دار

درخت ریشه دار یک مجموعه از گره ها با ویژگی های زیر است:

- اگر تهی نباشد، دارای یک گره خاص به نام **ریشه** است.
- سایر گره ها به $k \geq 0$ مجموعه ای مجزا مانند T_1, T_2, \dots, T_k تقسیم می شوند به گونه ای که هر یک از این مجموعه ها خود یک درخت ریشه دار هستند.

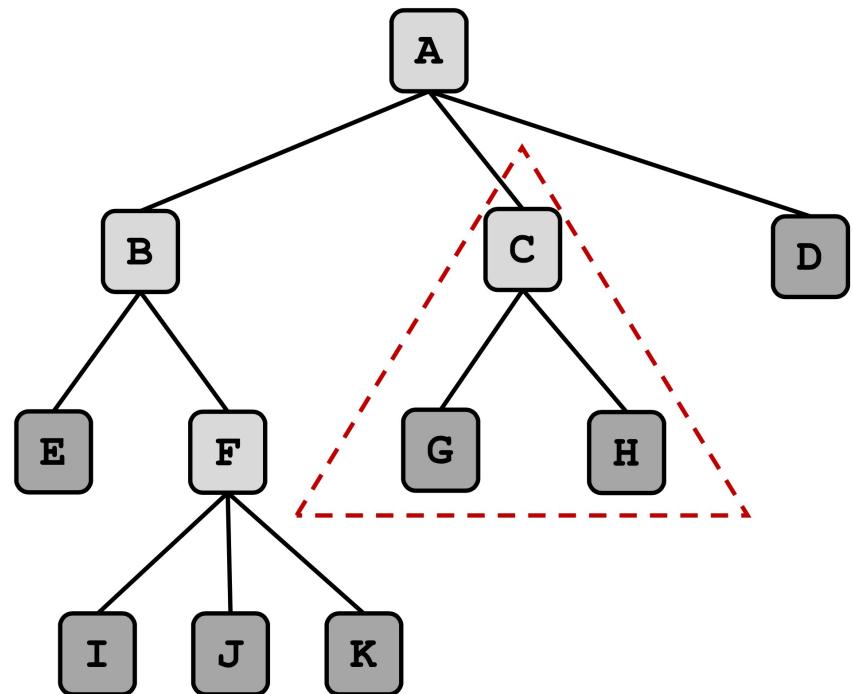

اصطلاحات و تعاریف

- ریشه: گره بدون والد.
- گرہ داخلی: گرہای کے حداقل یک فرزند دارد.
- برگ (گرہ خارجی): گرہ بدون فرزند.
- گرہای همنیا: گرہ ہائی کے والد یکسان دارند.

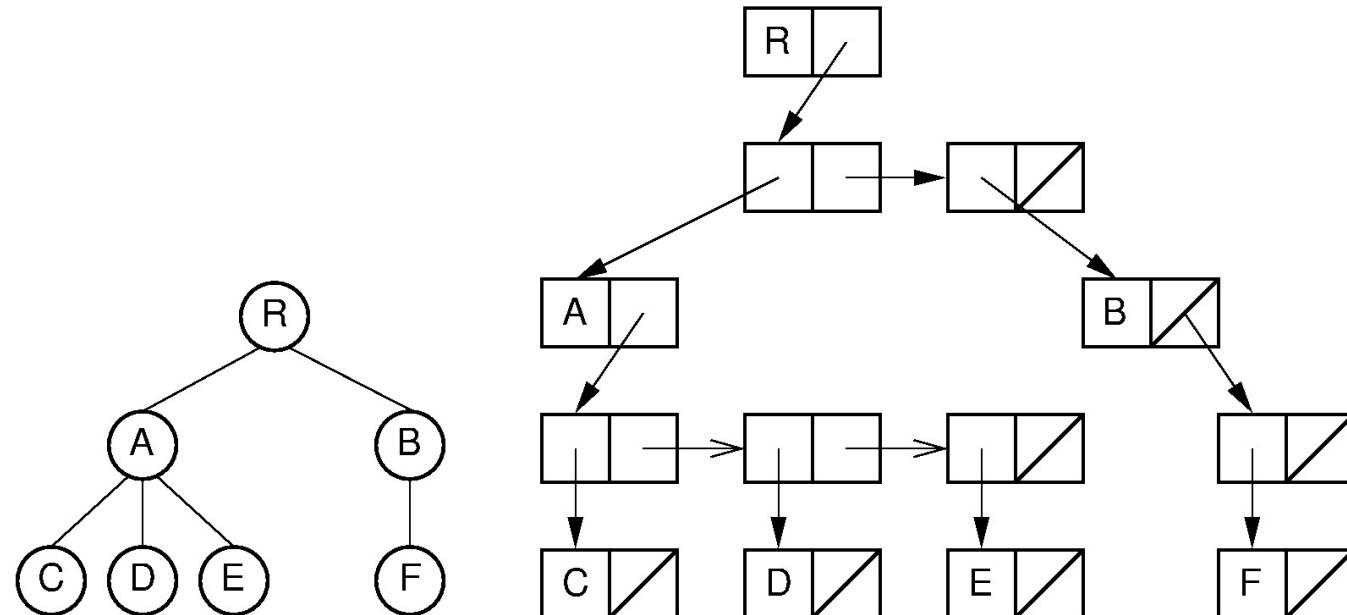
اصطلاحات و تعاریف

- عمق گره: طول مسیر از ریشه تا آن گره.
- ارتفاع درخت: حداقل عمق گره‌ها در درخت.
- اجداد یک گره: پدر، پدر بزرگ، پدر پدر بزرگ و ...
- نسل‌های یک گره: فرزند، فرزند فرزند و ...

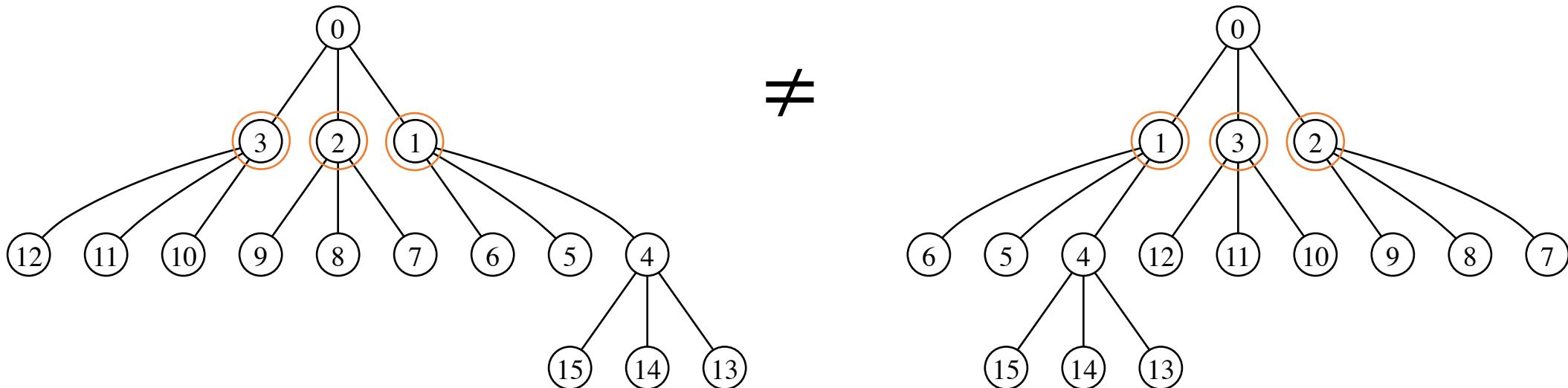
نمایش درخت

با توجه به خلوت بودن گراف‌های درخت، عموماً از لیست مجاورت برای پیاده‌سازی درختان استفاده می‌شود و استفاده از ماتریس مجاورت پیشنهاد نمی‌شود.

درخت k-تایی

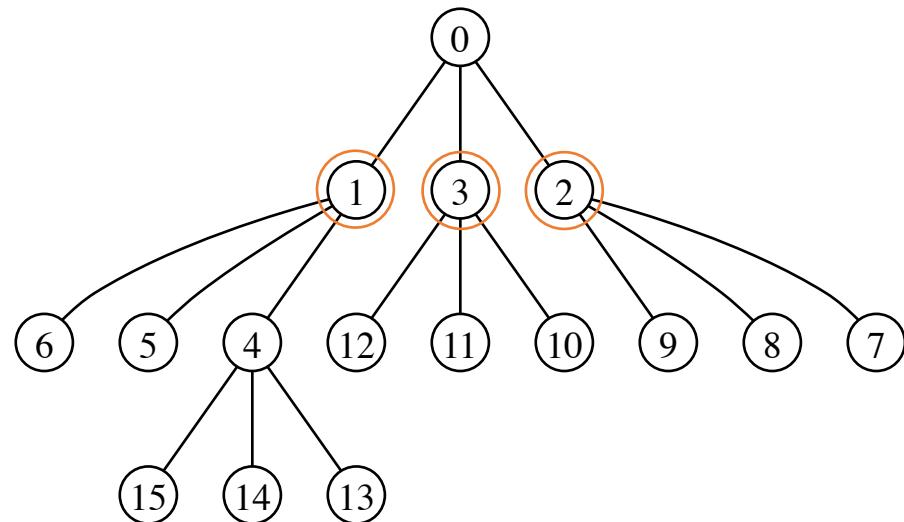
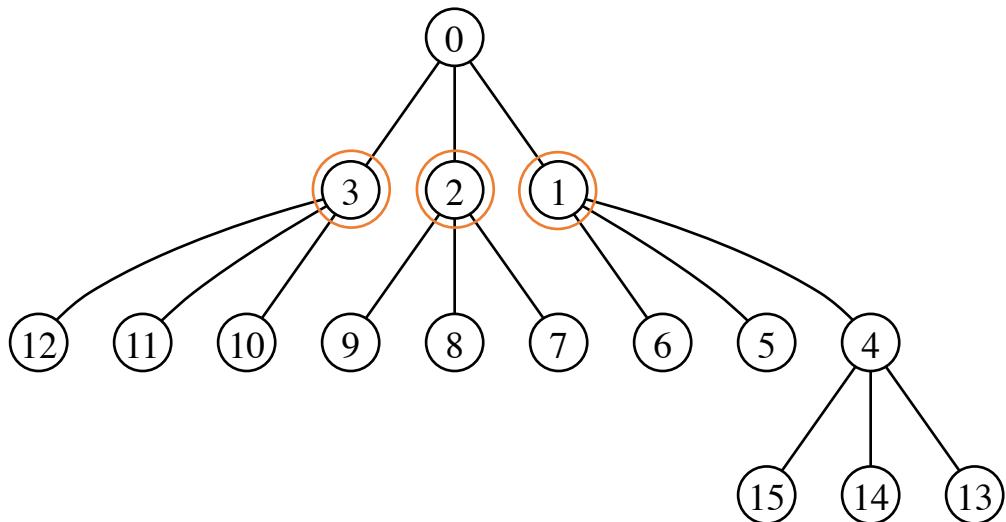
به درختی گفته می‌شود که هر گره داخلی آن دقیقا k فرزند داشته باشد؛
برخلاف تعریف عمومی درختان، در درختان k -تایی ترتیب قرار گرفتن این فرزندان مهم است.

درخت k تایی

برای هر درخت k تایی با n گره، همواره داریم:

اتصالات خالی	اتصالات پر	کل اتصالات
$nk - (n-1) = n(k-1) + 1$	$n-1$	nk

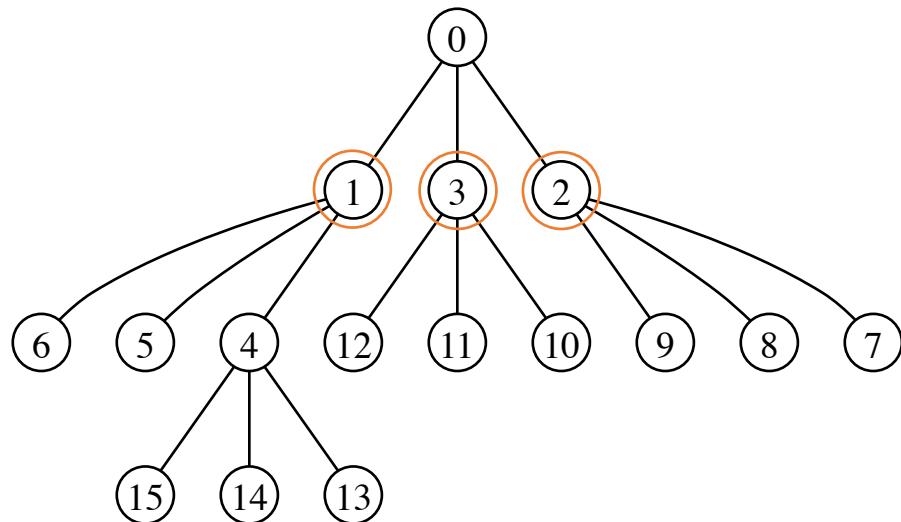
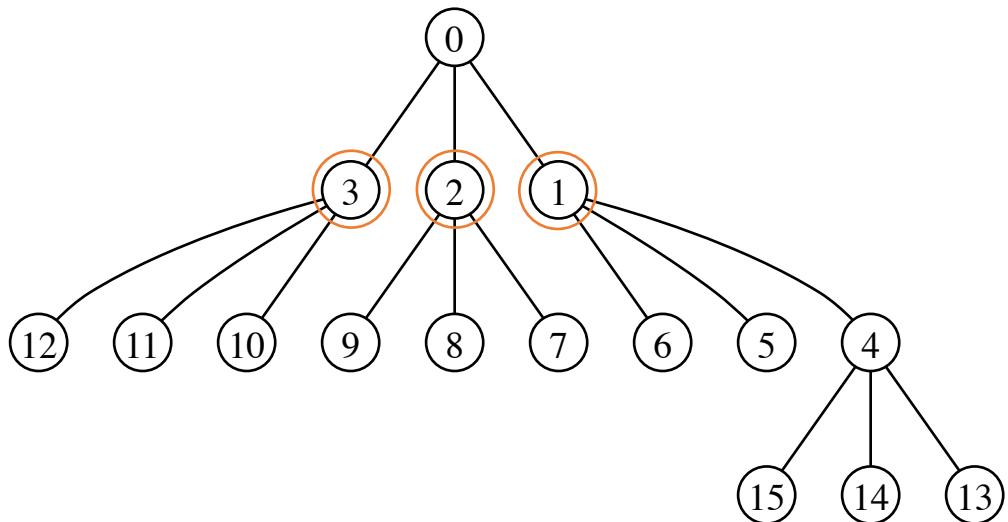

درخت k-تایی

از آنجا که درخت ها دور ندارند، این برای هر درختی درست است.

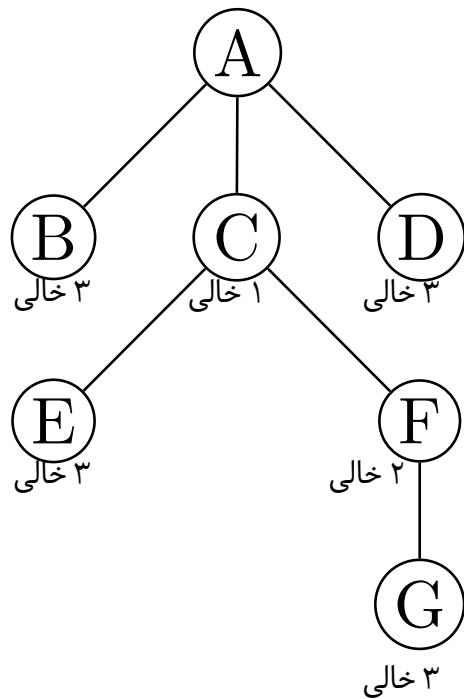
برای هر درخت k-تایی با n گره، همواره داریم:

اتصالات خالی	اتصالات پر	کل اتصالات
$nk - (n-1) = n(k-1) + 1$	$n-1$	nk

مثال

برای یک درخت ۳تایی با ۷ گره، وضعیت اتصالات به این ترتیب است:

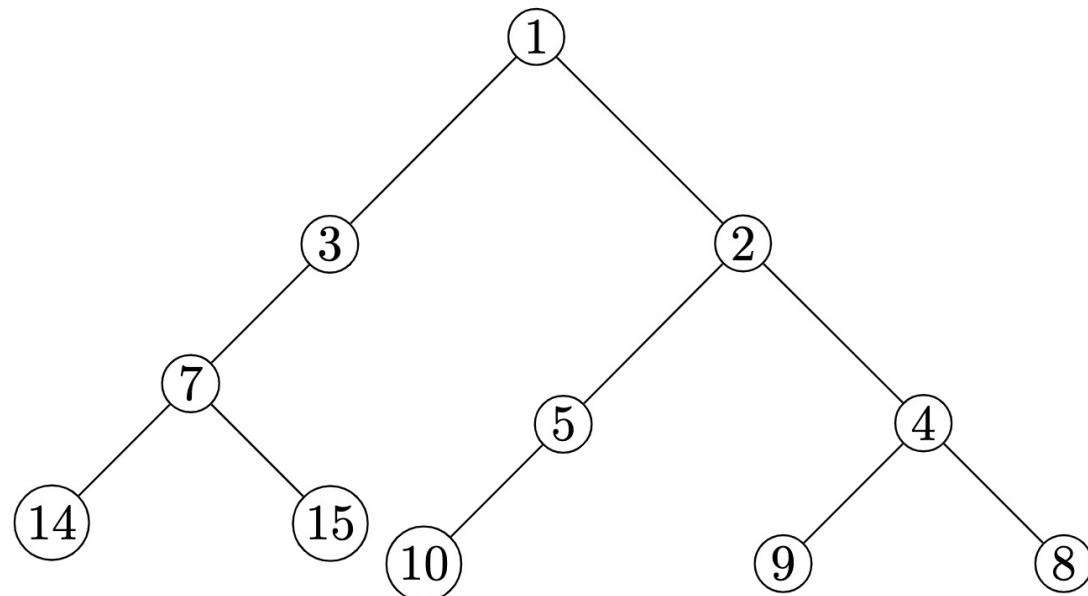
$$\text{کل اتصالات} = n \times k = 21$$

$$\text{اصصالات پر (یالها)} = n - 1 = 6$$

$$\text{(null) اتصالات خالی} = nk - (n - 1) = 15$$

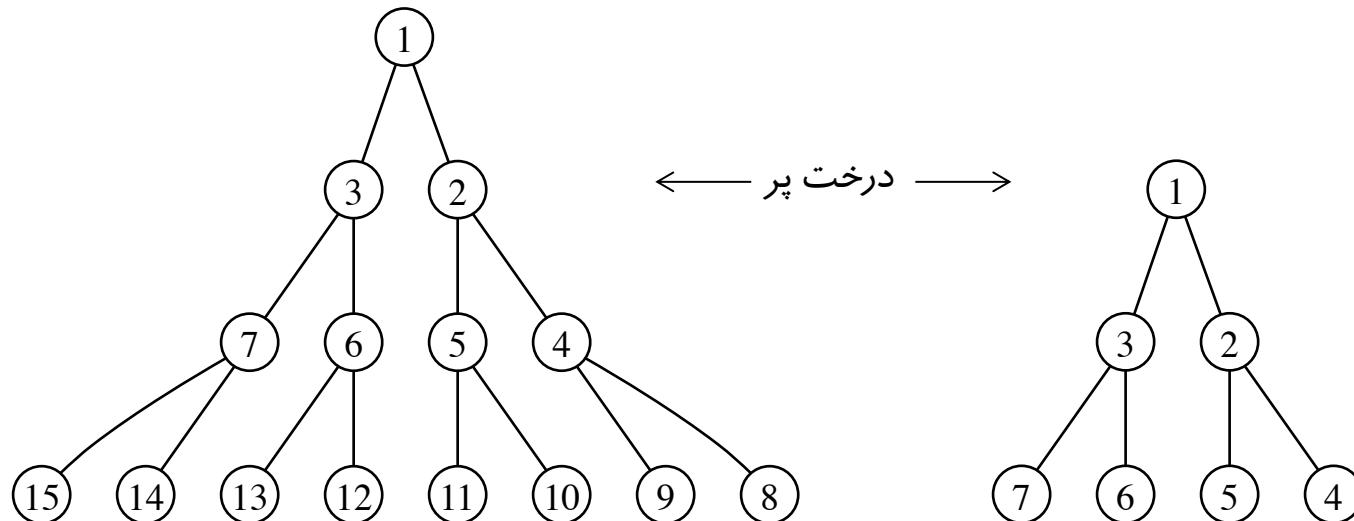
درخت دودویی

یک حالت خاص از درختان کاتایی، که در آن k برابر با ۲ باشد.
به دو زیر درخت هر راس، زیر درخت های چپ و راست آن گره اطلاق می شود.

درخت دودویی

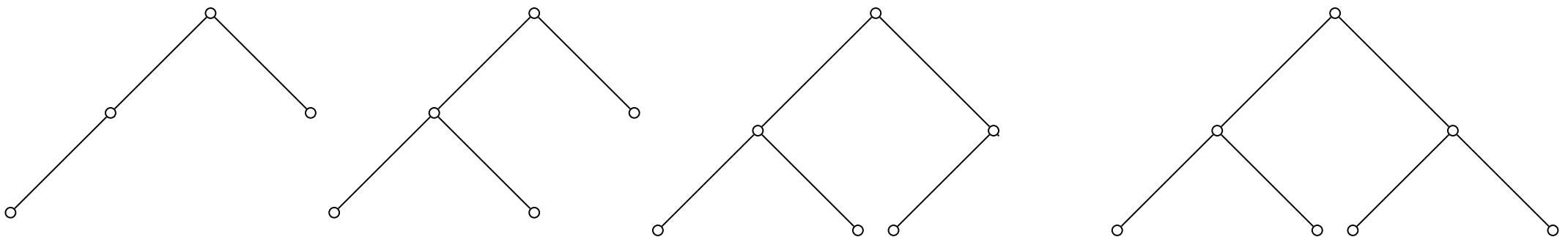
یک حالت خاص از درختان کاتایی، که در آن k برابر با ۲ باشد.
به دو زیر درخت هر راس، زیر درخت های چپ و راست آن گره اطلاق می‌شود.

درخت k -تایی کامل

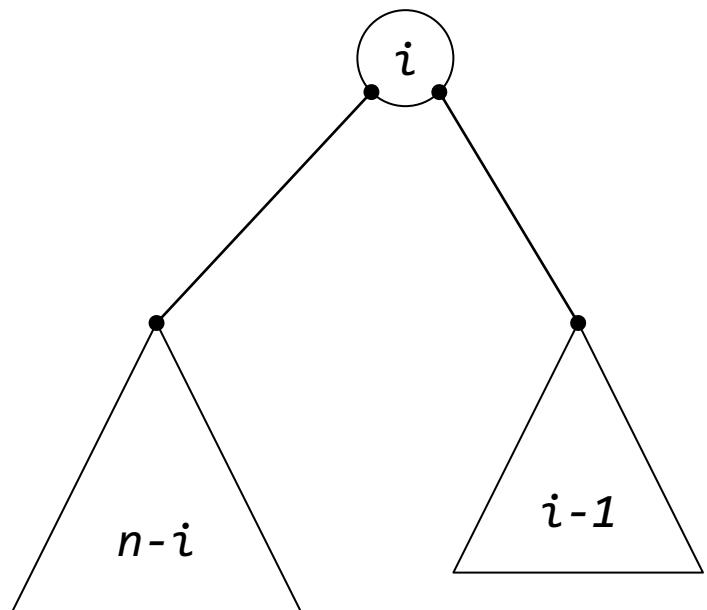
به درختی اطلاق می‌شود که به جز آخرین سطح، هر لایه بیشترین تعداد راس ممکن را داشته باشد؛ در سطح آخر نیز، از چپ شروع به پر کردن راس‌ها می‌کنیم.

مثالاً برای $k=2$ داریم:

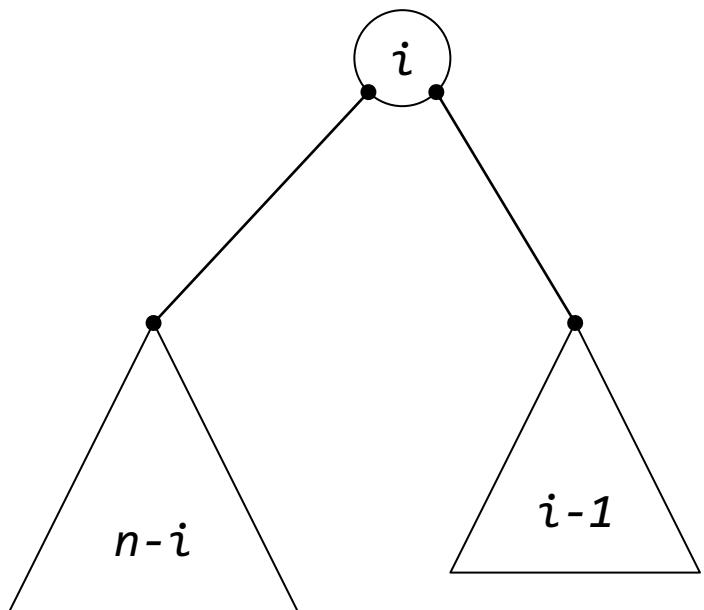
تعداد درختان دودویی

تعداد درختان دودویی با n گره را بدست آورید.

تعداد درختان دودویی

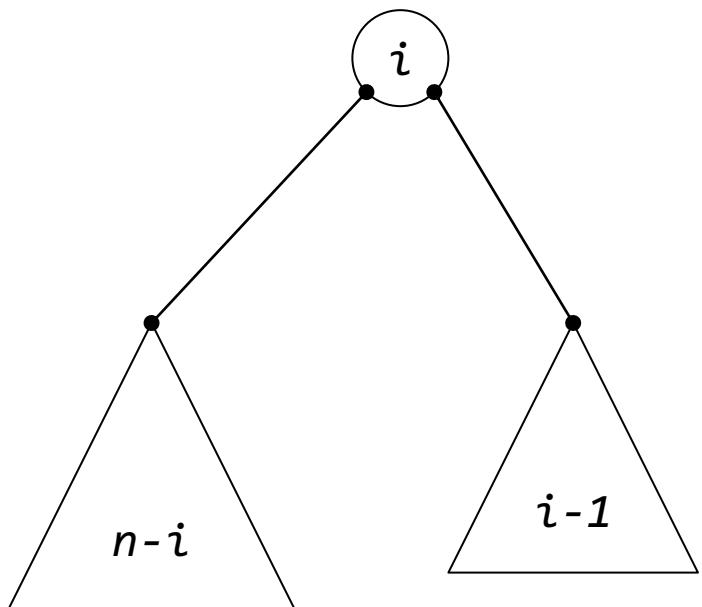
تعداد درختان دودویی با n گره را بدست آورید.

$$T(n) = \begin{cases} T(0) = 1 \\ T(n) = \sum_{i=1}^n T(i-1) \times T(n-i) & n \geq 1 \end{cases}$$

تعداد درختان دودویی

تعداد درختان دودویی با n گره را بدست آورید.

$$T(n) = \begin{cases} T(0) = 1 \\ T(n) = \sum_{i=1}^n T(i-1) \times T(n-i) & n \geq 1 \end{cases}$$

$$T(n) = \frac{1}{n+1} \binom{2n}{n}$$

اعداد کاتالان

تعداد درختان کاتایی با n گره؟

درختان منظم

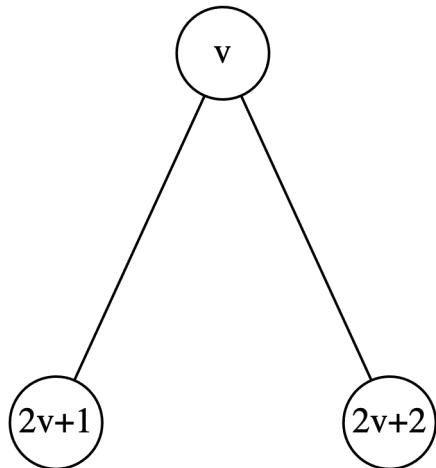
به علت منظم بودن درختان، بعضی محاسبه اطلاعات درخت با استفاده از مشخصاتش ساده‌تر است، مثلا:

- نگهداری و نمایش درختان به وسیله آرایه‌های یک بعدی
- محاسبه مشخصات ارتفاع، تعداد گره‌ها و تعداد فرزندان:
 - محاسبه پارامتر k با استفاده از h و n
 - محاسبه پارامتر h با استفاده از k و n
 - محاسبه پارامتر n با استفاده از h و k

⋮

نمایش آرایه‌ای درختان منظم

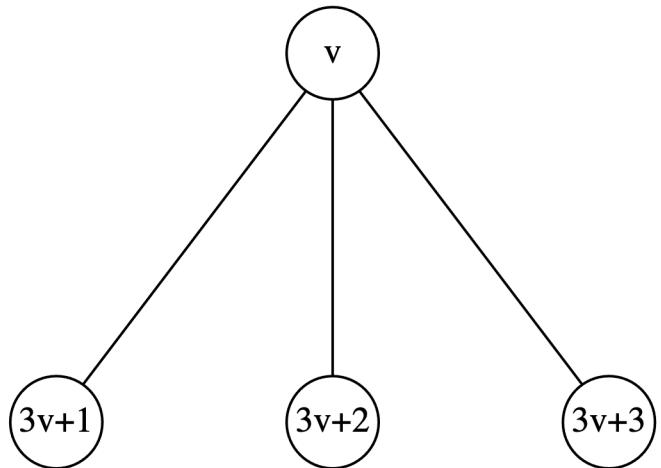
در این نمایش برای یک درخت k -تایی با n گره به ترتیب زیر عمل می‌کنیم:

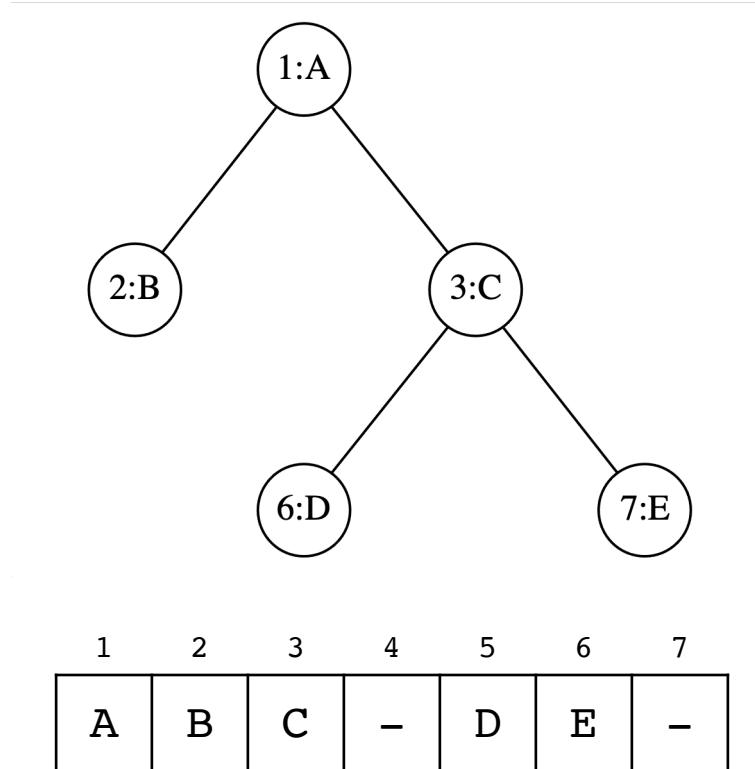
- به گره ریشه شماره (اندیس) 0 را می‌دهیم.

• در بقیه گره‌های درخت، برای هر گره با شماره v :

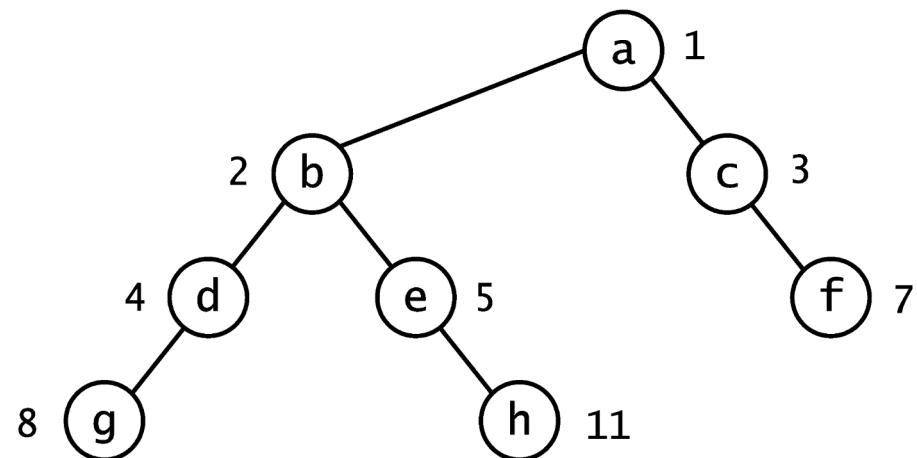
- به فرزند i ام این راس در صورت وجود شماره $kv+i$ را اختصاص می‌دهیم.

مثال

مثال

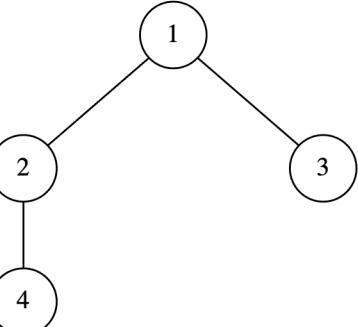
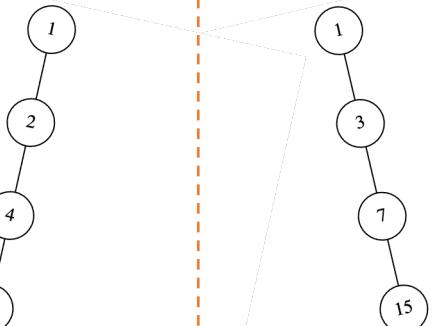
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
a	b	c	d	e	-	f	g	-	-	h	-	-	-	-

نمایش ترتیبی و تعداد خانه مورد نیاز

مثال(درخت دودویی)	حافظه مورد نیاز برای نمایش ترتیبی	درخت
<pre> graph TD 1((1)) --- 2((2)) 1 --- 3((3)) 2 --- 4((4)) </pre>	n	پر و کامل
<pre> graph TD 1L((1)) --- 2L((2)) 1L --- 4L((4)) 4L --- 8L((8)) 1R((1)) --- 3R((3)) 1R --- 7R((7)) 7R --- 15R((15)) </pre>	$\frac{1-k^h}{1-k}$	اریب

در واقع حداکثر تعداد گره در یک درخت k -تایی مجموع یک سری هندسی متناهی است، که در درختان اریب $O(n^h)$ است.

نمایش ترتیبی و تعداد خانه مورد نیاز

مثال(درخت دودویی)	حافظه مورد نیاز برای نمایش ترتیبی	درخت
	n	پر و کامل
	$\frac{1-k^h}{1-k}$	اریب

نمایش ترتیبی و تعداد خانه مورد نیاز

مثال(درخت دودویی)	حافظه مورد نیاز برای نمایش ترتیبی	درخت
	n	پر و کامل
	$\frac{1-k^h}{1-k}$	اریب

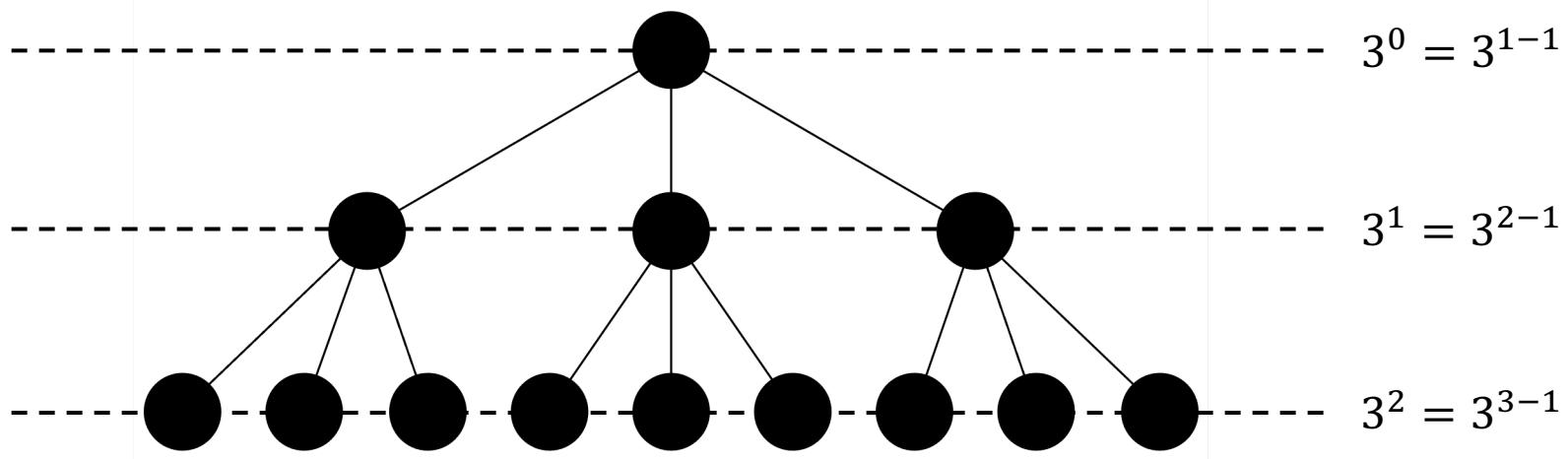
مثلما

در واقع حداقل تعداد گره در یک درخت kتایی مربوط به وقتی است که کمینه راس را در هر لایه از درخت داشته باشیم، آنگاه این مقدار مجموع یک سری هندسی است؛ که در درختان اریب $O(n^h) = O(2^n)$ گره نیاز داریم!

تعداد گره های سطح i ام درخت k تایی

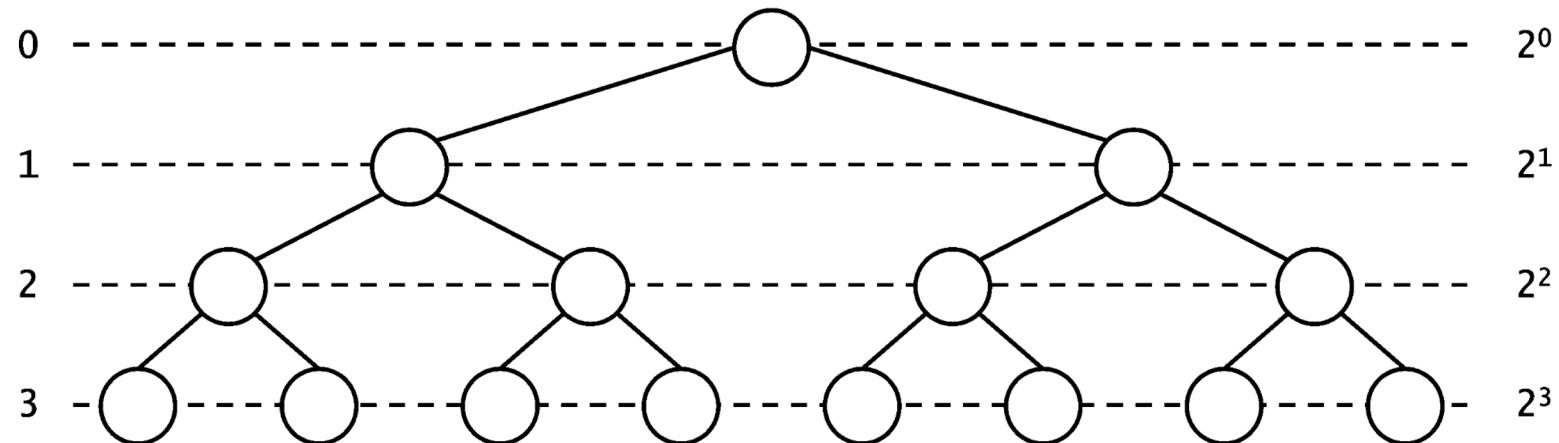
اگر راس ریشه در یک درخت k تایی در سطح 1 قرار داشته باشد، آنگاه تعداد گره های سطح i ام درخت k تایی حداکثر برابر با k^{i-1} است؛ درنتیجه:

- کران پایین (حداقل) برای تعداد گره ها در سطح i ام درخت k تایی دلخواه برابر با 1 است.
- کران بالا (حداکثر) برای تعداد گره ها در سطح i ام درخت k تایی دلخواه برابر با k^{i-1} است.

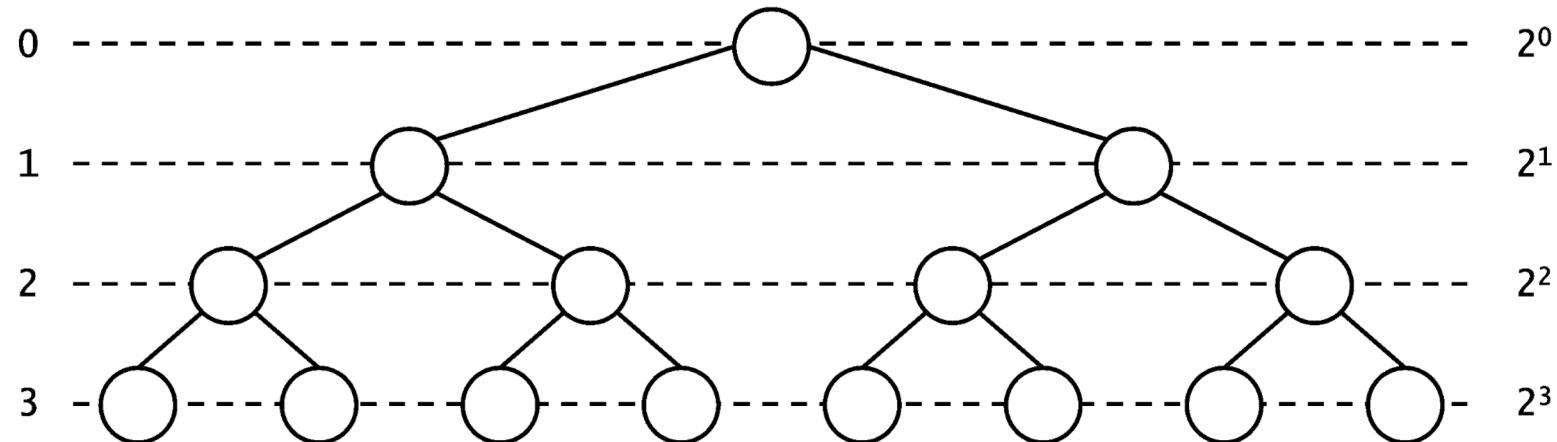
مثال: تعداد گره های سطح iام درخت دودویی

برای محاسبه تعداد گره های سطح iام درخت دودویی، کافیست تا در رابطه k^{i-1} مقدار متغیر k را برابر با ۲ در نظر بگیریم.

نتیجه

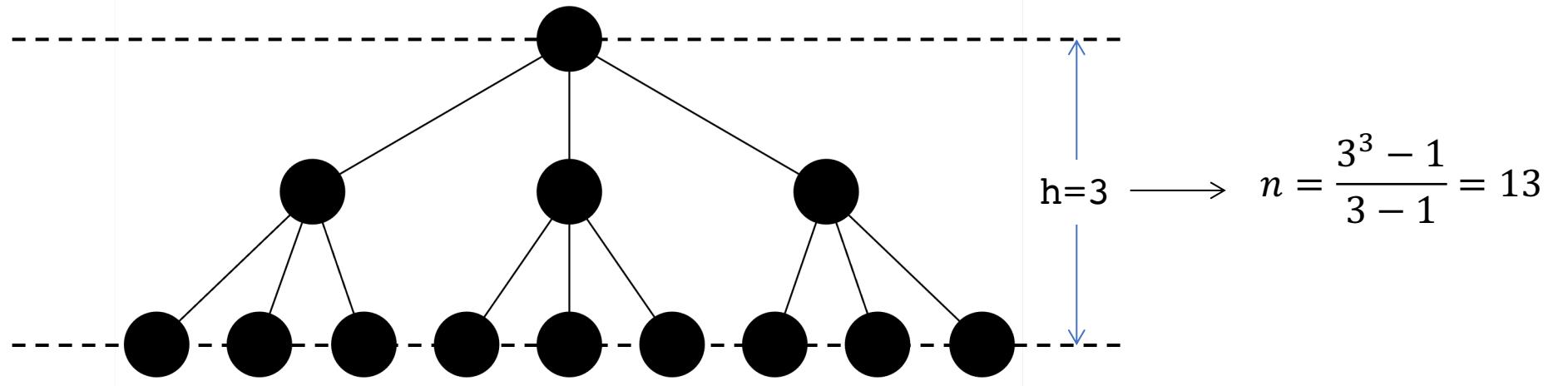
- ۱- کران پایین (حداکثر) و کران بالا (حداقل) برای تعداد گره‌ها در سطح i ام درخت دودویی پر 2^{i-1} است.
- ۲- کران پایین برای تعداد گره‌ها در سطح i ام درخت دودویی دلخواه برابر با ۱ است.
- ۳- کران بالا برای تعداد گره‌ها در سطح i ام درخت دودویی دلخواه برابر با 2^{i-1} است. (درخت تا سطح i ام پر باشد).

تعداد گره‌های درختان k-تایی با ارتفاع h

تعداد گره‌های درخت k-تایی پر (کران بالا برای درخت دلخواه) با ارتفاع h برابر است با:

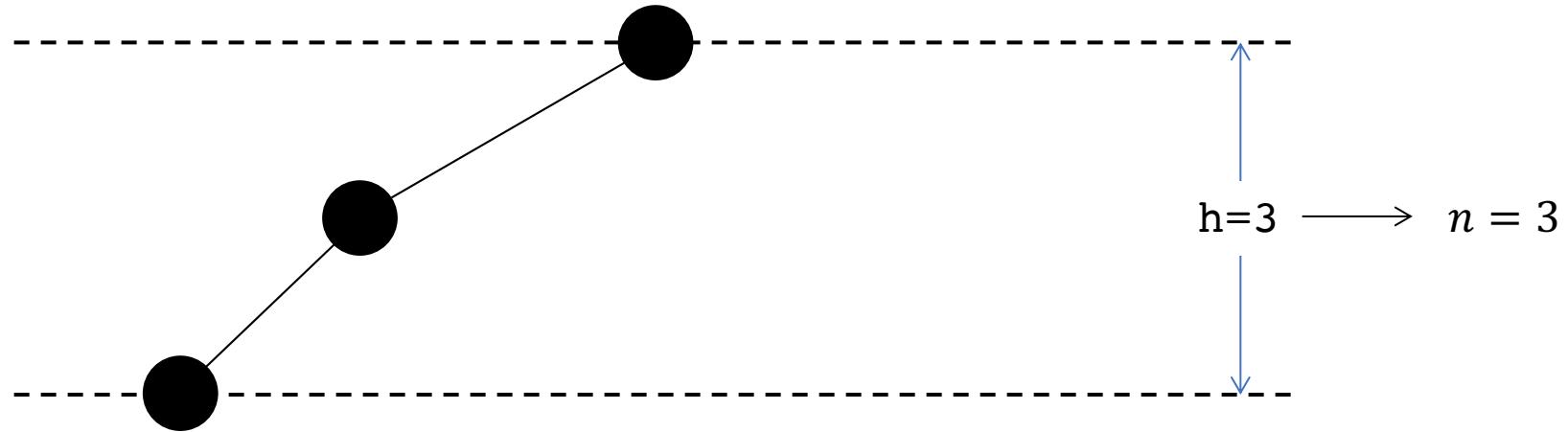
$$n \leq \sum_{i=1}^h k^{i-1} = \frac{k^h - 1}{k - 1}$$

تعداد گره‌های درختان k-تایی با ارتفاع h

حداکثر تعداد گره نیز در هر درخت k-تایی با ارتفاع h، در حالتی است که درخت اریب ساده باشد:

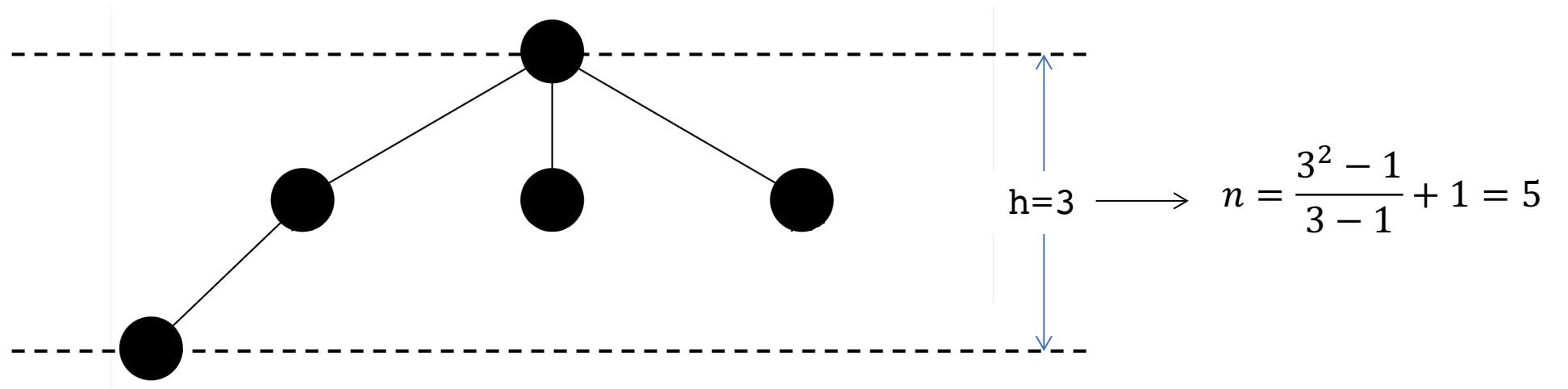
$$h \leq n \leq \frac{k^h - 1}{k - 1}$$

تعداد گره‌های درختان k-تایی با ارتفاع h

تعداد گره‌های درخت k-تایی، کامل با ارتفاع h برابر است با:

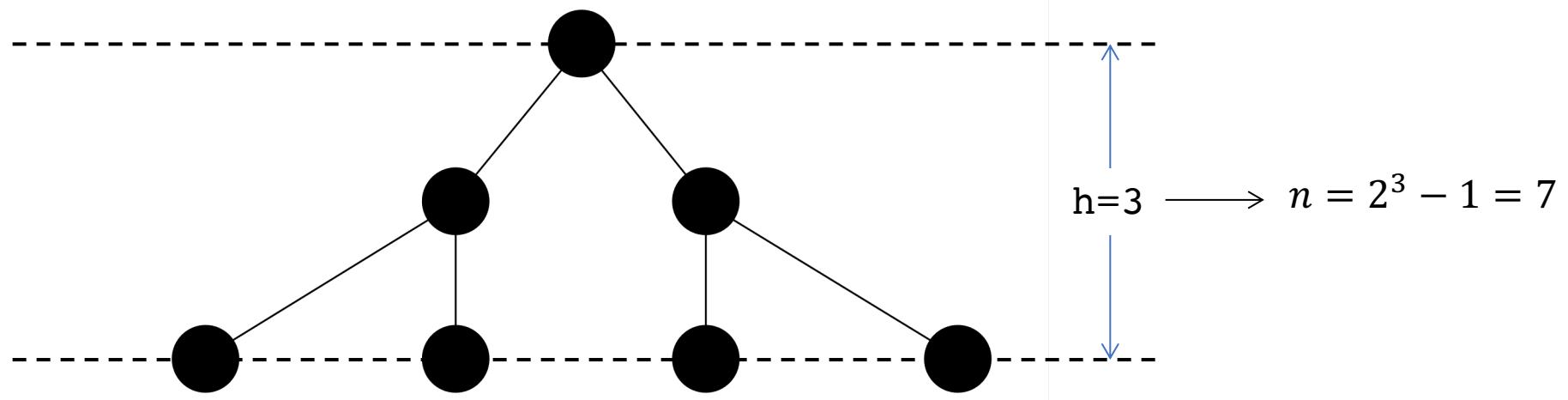
$$\sum_{i=1}^{h-1} k^{i-1} + 1 = \frac{k^{h-1} - 1}{k - 1} \leq n \leq \sum_{i=1}^h k^{i-1} = \frac{k^h - 1}{k - 1}$$

مثال

تعداد گره‌های درخت دودویی، پر با ارتفاع h برابر است با:

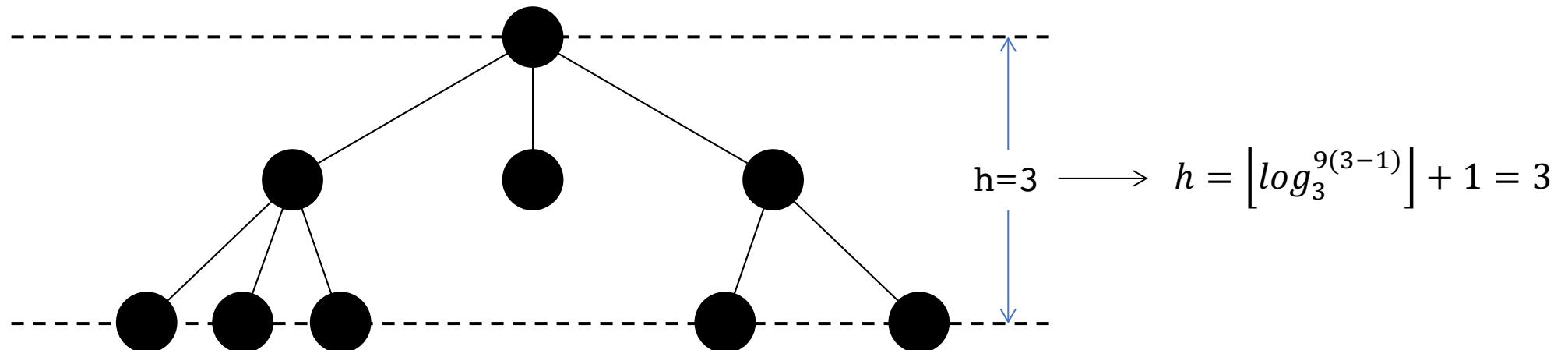
$$n \leq \sum_{i=1}^h 2^{i-1} = \frac{2^h - 1}{2 - 1} = 2^h - 1$$

ارتفاع درخت k-تایی با n گره

ارتفاع(h) در هر درخت k-تایی با n گره، همواره در محدوده زیر قرار دارد:

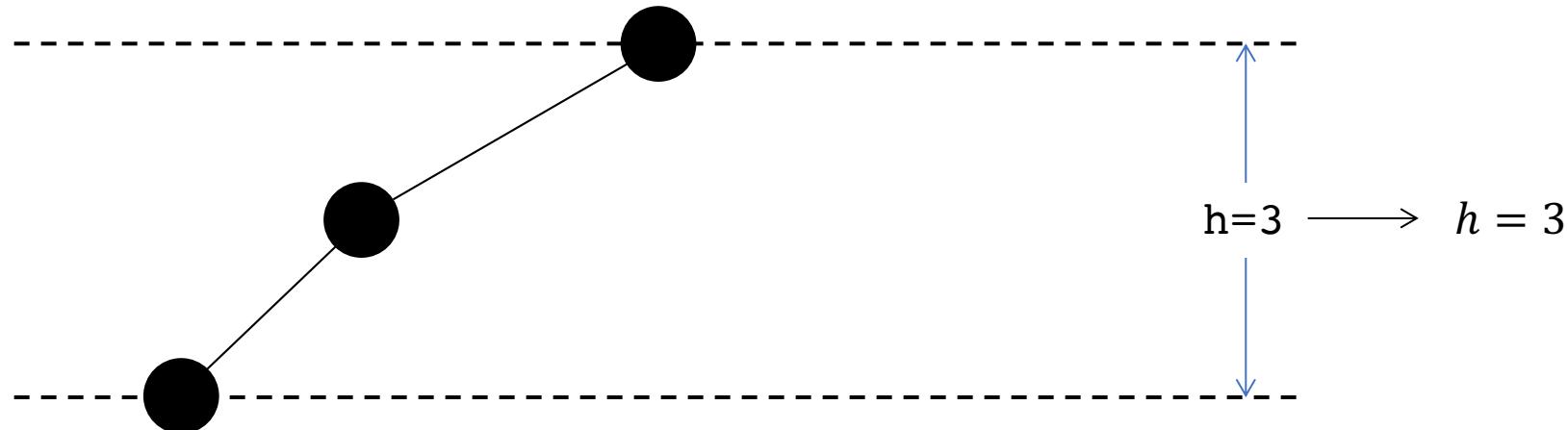
$$\left\lfloor \log_k^{n(k-1)} \right\rfloor + 1 \leq h \leq n$$

ارتفاع درخت k-تایی با n گره

ارتفاع(h) در هر درخت k-تایی با n گره، همواره در محدوده زیر قرار دارد:

$$\left\lfloor \log_k^{n(k-1)} \right\rfloor + 1 \leq h \leq n$$

ارتفاع درخت k-تایی با n گره

ارتفاع(h) در هر درخت k-تایی با n گره، همواره در محدوده زیر قرار دارد:

$$\left\lfloor \log_k^{n(k-1)} \right\rfloor + 1 \leq h \leq n$$

$$n = \frac{k^h - 1}{k - 1} \implies n(k - 1) = k^h - 1$$

$$\implies k^h = n(k - 1) + 1$$

$$\implies \log_k k^h = \log_k n(k - 1) + 1$$

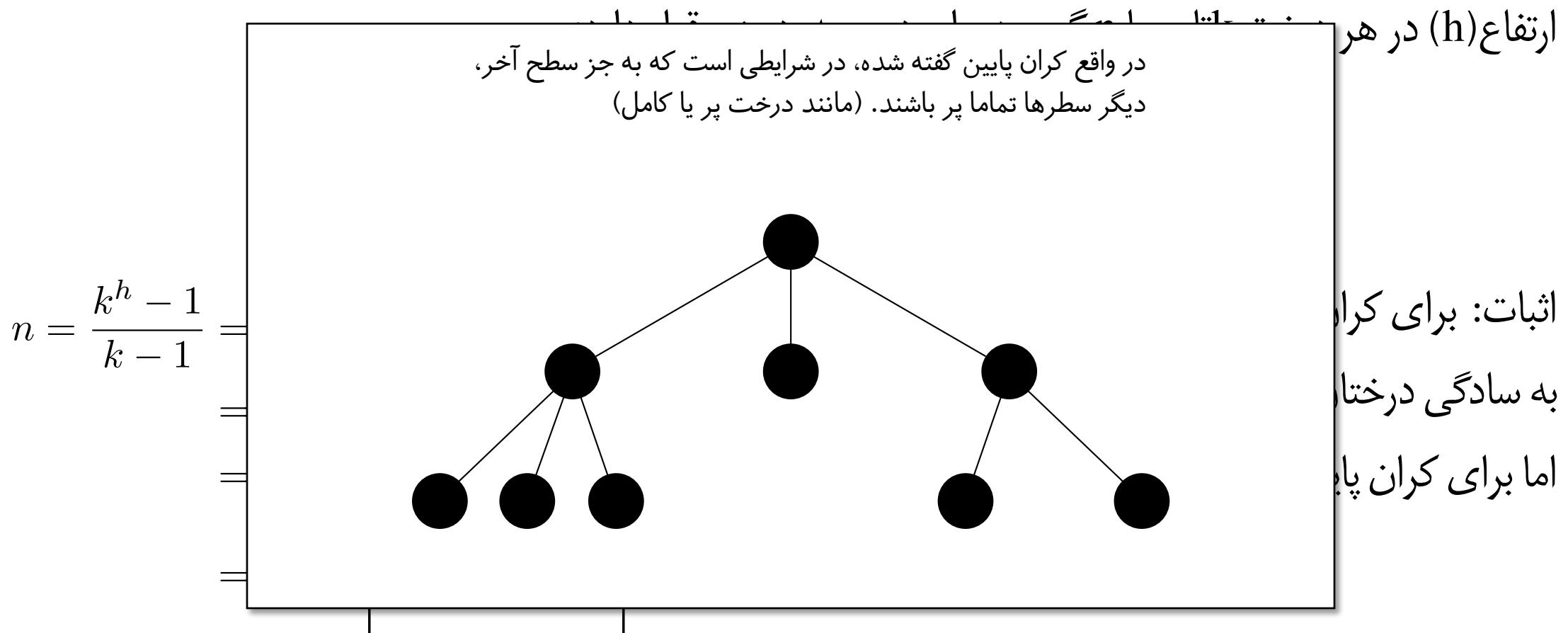
$$\implies h = \left\lfloor \log_k n(k - 1) \right\rfloor + 1$$

اثبات: برای کران بالا رابطه گفته شده،

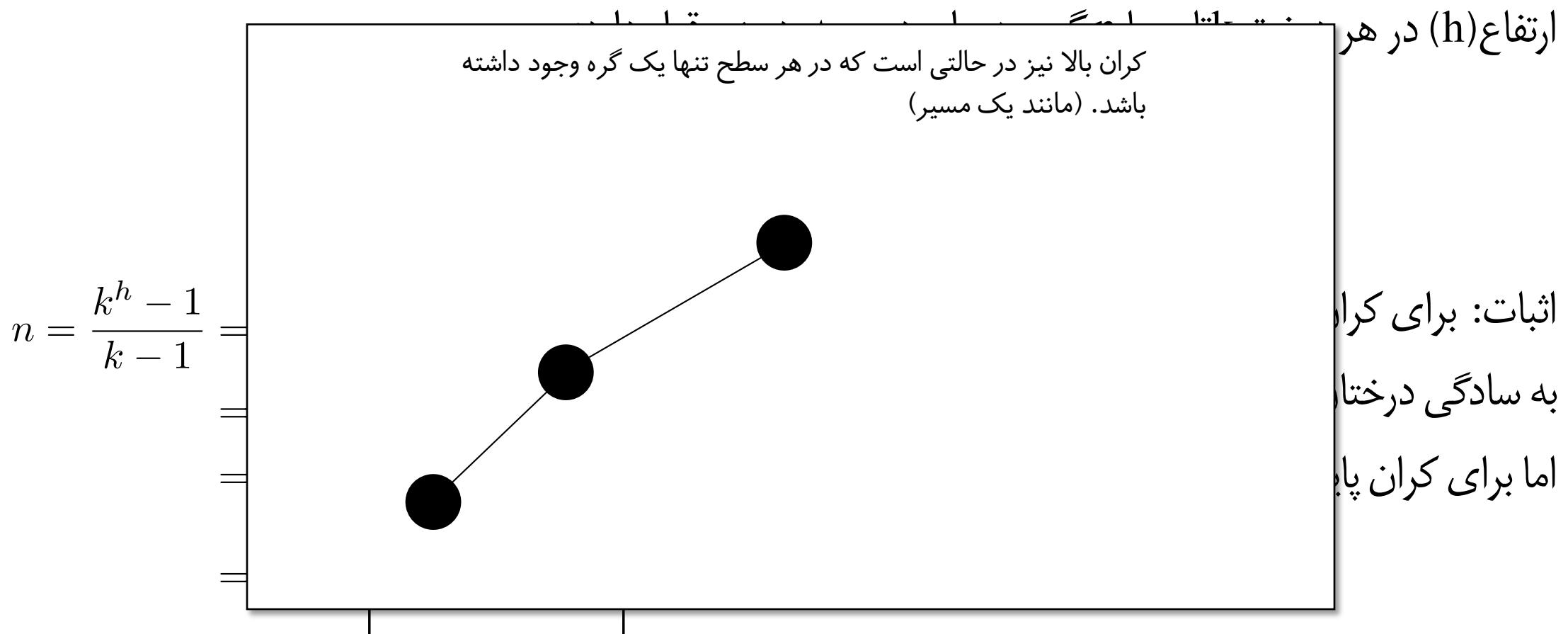
به سادگی درختان اریب را در نظر بگیرید؛

اما برای کران پایین داریم:

ارتفاع درخت k-تایی با n گره

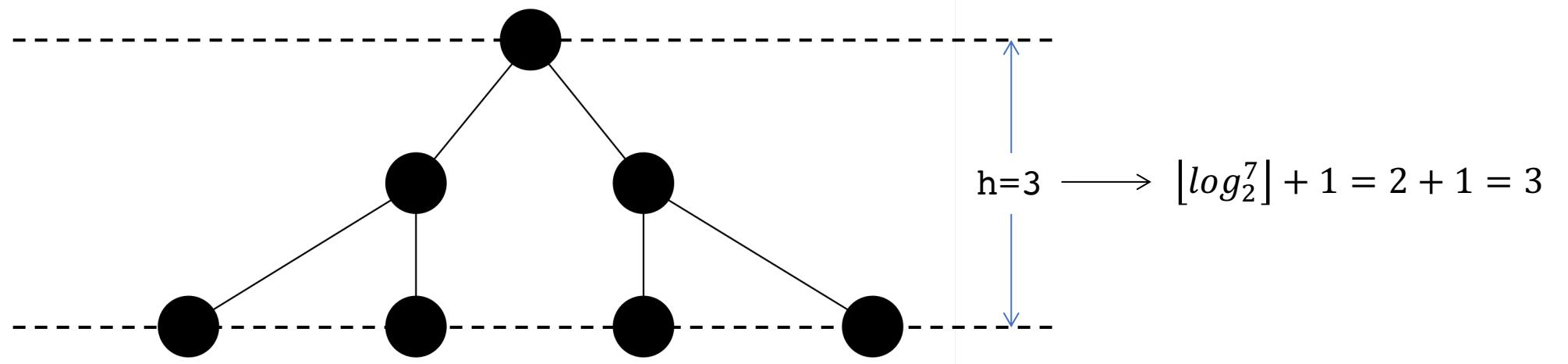
ارتفاع درخت k -تایی با n گره

مثال

مثال برای یک درخت دودویی با n گره داریم:

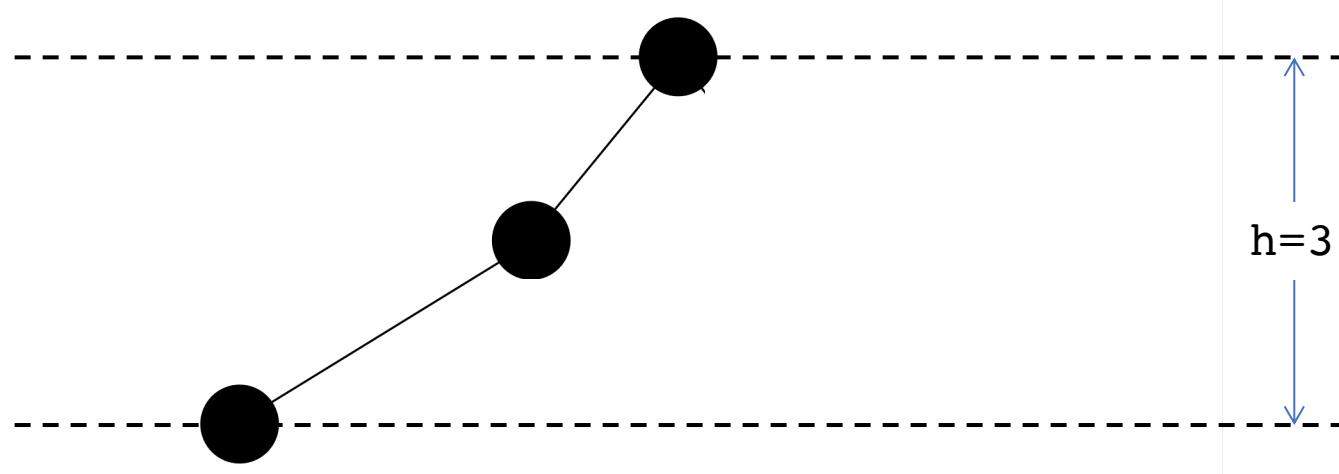
$$\lfloor \log_2^n \rfloor + 1 \leq h \leq n$$

مثال

مثلا برای یک درخت دودویی با n گره داریم:

$$\lfloor \log_2^n \rfloor + 1 \leq h \leq n$$

تعداد برگ‌ها (n_0)

در صورتی که T یک درخت k -تایی با n گره باشد و n_i نشان دهنده تعداد رئوس درجه i باشد (برای $\{0,1,2,\dots\}$ همواره داریم) :

$$n = n_0 + n_1 + n_2 + \cdots + n_k$$

بنابراین برای محاسبه تعداد برگ‌ها می‌توانیم از رابطه زیر استفاده کنیم :

$$n_0 = (k - 1)n_k + (k - 2)n_{k-1} + (k - 3)n_{k-2} + \cdots + 2n_3 + n_2 + 1$$

تعداد برگ‌ها (n_0)

در صورتی که T یک درخت k -تایی با n گره باشد و n_i نشان دهنده تعداد رئوس درجه i باشد (برای $\{0, 1, 2, \dots\}$.)

تعداد برگ‌ها	درخت k -تایی	همواره داریم
$n_2 + 1$	دودویی	
$2n_3 + n_2 + 1$	۳-تایی	
$3n_4 + 2n_3 + n_2 + 1$	۴-تایی	بنابراین برای

$$n_0 = (k - 1)n_k + (k - 2)n_{k-1} + (k - 3)n_{k-2} + \cdots + 2n_3 + n_2 + 1$$

تعداد برگ‌ها (n_0)

در صورتی که T یک درخت k -تایی با n گره باشد و n_i نشان دهنده تعداد رئوس درجه i باشد (برای $\{0,1,2,\dots\}$)، همواره داریم:

همان‌طور که دیده می‌شود تعداد گره‌های برگ‌های یک درخت k -تایی همواره مستقل از تعداد گره‌های تک فرزندی n_1 می‌باشد و در نتیجه افزایش یا کاهش تعداد گره‌های تک فرزندی n_1 تاثیری در تعداد برگ‌ها نداشته و فقط عمق آن‌ها را تغییر می‌دهد.

بنابراین برای محاسبه تعداد برگ

$$n_0 = (k - 1)n_k + (k - 2)n_{k-1} + (k - 3)n_{k-2} + \cdots + 2n_3 + n_2 + 1$$

مثال

در یک درخت ۴-تایی، ۲ گره ۴ فرزندی، ۱ گره ۳ فرزندی و ۵ گره ۲ فرزندی وجود دارد. تعداد برگ‌های (گره‌های صفر فرزندی) کدام است؟

۱۰ (1)

۱۳ (2)

۱۴ (3)

هیچ‌کدام (4)

مثال

در یک درخت ۴-تایی، ۲ گره ۴ فرزندی، ۱ گره ۳ فرزندی و ۵ گره ۲ فرزندی وجود دارد. تعداد برگ‌های (گره‌های صفر فرزندی) کدام است؟

۱۰ (۱)

۱۳ (۲)

۱۴ (۳)

هیچ‌کدام (۴)

$$n_0 = 3n_4 + 2n_3 + n_2 + 1 \quad (2)$$

$$= 3 \times 2 + 2 \times 1 + 5 + 1 \quad (3)$$

$$= 14$$

پیمایش درخت

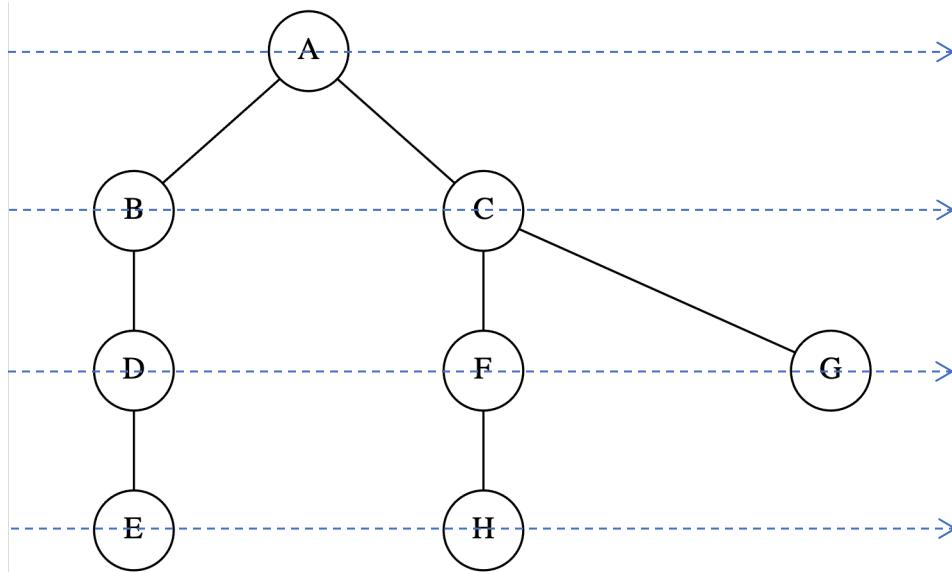
برای پیمایش گراف ها به طور عمومی دو روش سطح اول(BFS) و عمق اول(DFS) تعریف می شود که هر دو با مرتبه $O(n + e)$ اجرا می شوند، از آنجا که $|E(G)|$ برای درختان برابر است با $n - 1$ ، پس این دو الگوریتم از مرتبه $O(n)$ اجرا می شوند.

- پیمایش سطحی
- پیمایش عمقی
- پیش ترتیب
- میان ترتیب
- پس ترتیب

پیمایش سطح اول

در پیمایش سطح ترتیب، پیمایش از ریشه آغاز شده و از سطح دوم به بعد در هر سطح، گره‌ها را از سمت چپ به راست رویت کرده و به سطح بعدی می‌رویم تا این‌که سطح آخر نیز دیده شود؛ این پیمایش به کمک صف انجام می‌شود.

```
def BFS(v) :  
    Q = empty Queue  
    Q.push(v)  
    visited[v]=True  
    while(len(Q)!=0) :  
        v=Q.pop()  
        for u in adj[v] :  
            if(visited[u]==False) :  
                Q.push(u)  
                visited[u]=True  
    return
```


دنباله پیمایش

پیمايش عمق اول

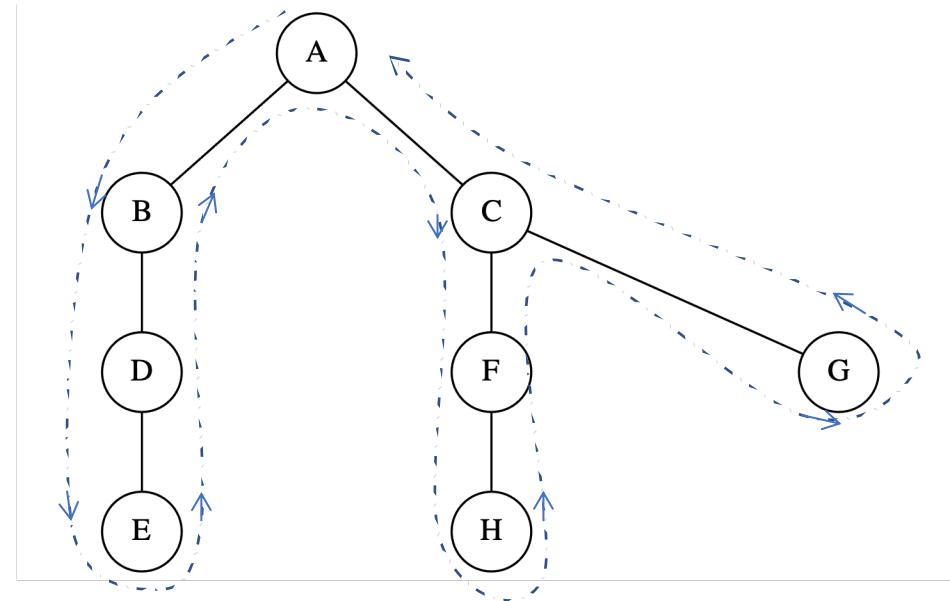
اين پيمايش از ريشه آغاز مى شود و به ترتيب از بالا به پاين حرکت مى کند، با رسيدن به هر راس ملاقات گره و يا رفتن به سمت گره های فرزند انجام مى شود؛ در واقع با توجه به ترتيب انجام اين دو عمل انواع مختلفی از پيمايش های عميق اول به وجود مى آيند.

پیمايش	توضیحات
پيش ترتيب (Pre Order)	ابتها گره را ملاقات مى کنيم و سپس به سمت فرزندان مى رويم.
ميان ترتيب (In Order)	ابتها يكى (چپ ترین، در درختاني که ترتيب گره ها اهميت دارد) از فرزندان ملاقات مى شود، سپس خود گره و بعد از آن به سمت بقيه فرزندان مى رويم.
پس ترتيب (Post Order)	ابتها تمامی فرزندان را ملاقات مى کنيم، سپس خود گره را ملاقات مى کنيم.

پیمایش پیش ترتیب

برای هر گره، ابتدا برای آن گره را عملیات ملاقات را انجام می دهیم و سپس به سمت فرزندان می رویم.

```
def DFS(v) :  
    f(v) ← عمليات ملاقات  
    visited[v]=True  
    for u in adj[v] :  
        if(visited[u]==False) :  
            counter[v]+=1 ← تعداد فرزندان  
            ملاقات شده  
            رفتن به سمت فرزندان  
            DFS(u)
```


A B D E C F H G دنباله پیمایش

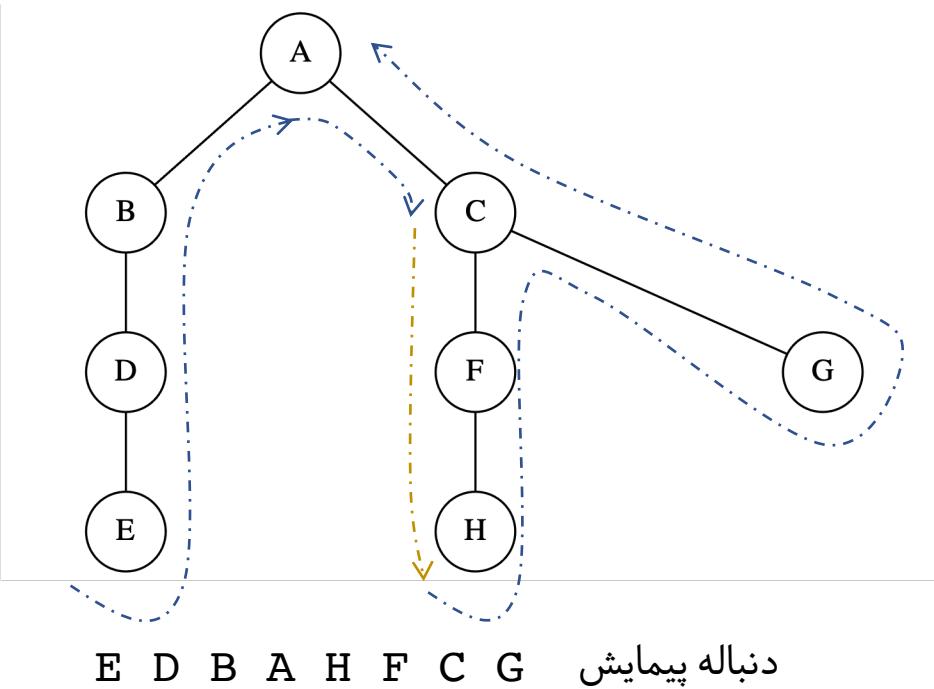
پیمایش میان ترتیب

ابتدا اولین فرزندان ملاقات می‌شود، سپس خود گره و بعد از آن به سمت بقیه فرزندان می‌رویم.

```
def DFS(v) :  
    visited[v]=True  
    for u in adj[v] :  
        if(visited[u]==False) :  
            counter[v]+=1  
            DFS(u)  
        if(counter[v]==1) :  
            f(v)  
    if(len(adj[v])==0) :  
        f(v)
```

رفتن به سمت فرزندان

عملیات ملاقات

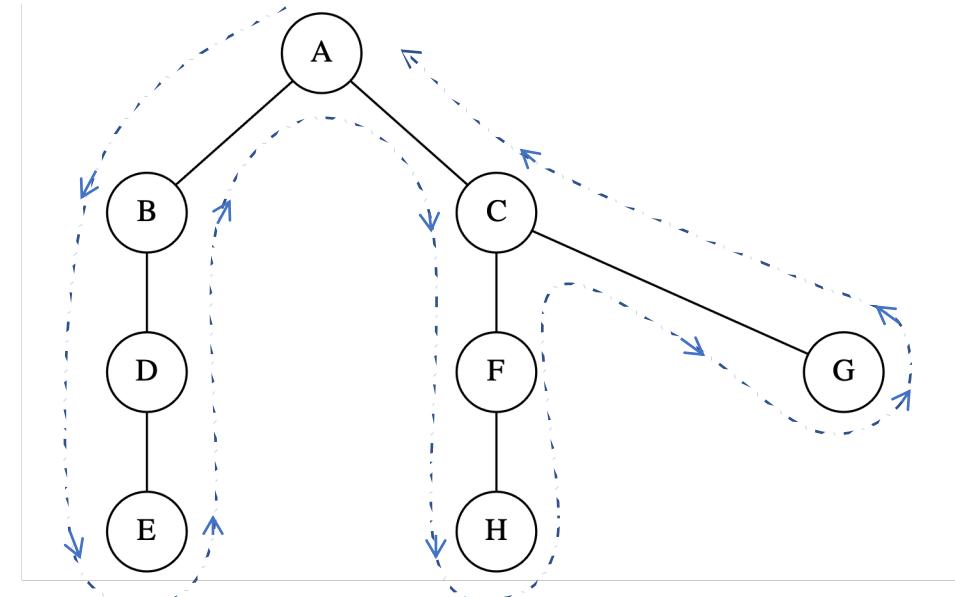

پیمایش پس ترتیب

ابتدا تمامی فرزندان را ملاقات می‌کنیم، سپس خود گره را ملاقات می‌کنیم.

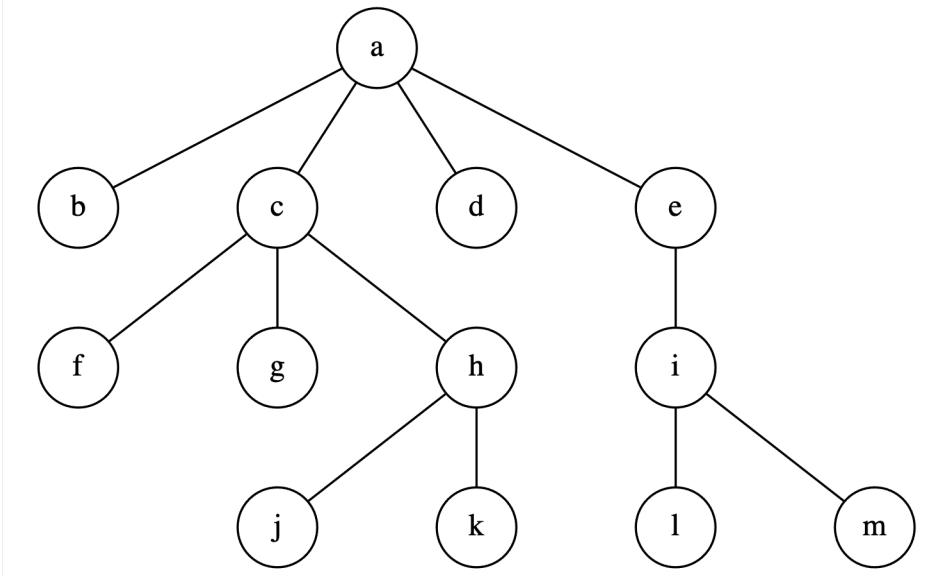
```
def DFS(v) :  
    visited[v]=True  
    for u in adj[v] :  
        if(visited[u]==False) :  
            counter[v]+=1  
            DFS(u)  
  
f(v) ←———— عملیات ملاقات
```

رفتن به سمت فرزندان

دنباله پیمایش

مثال

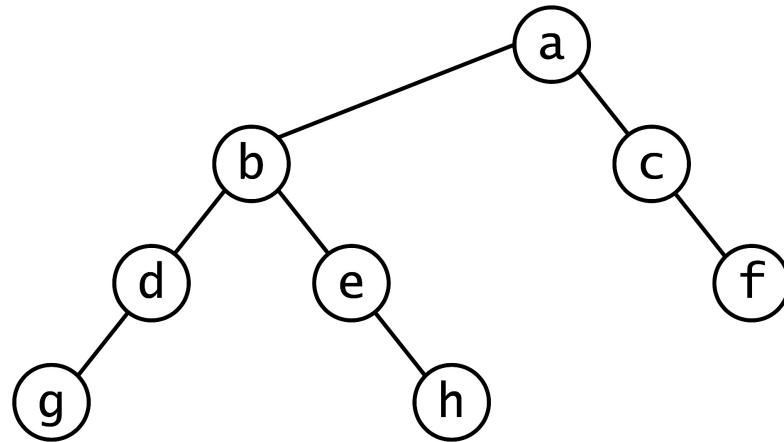

`preorder(T) : a, b, c, f, g, h, j, k, d, e, i, l, m`

`inorder(T) : b, a, f, c, g, j, h, k, d, l, i, m, e`

`postorder(T) : b, f, g, j, k, h, c, d, l, m, i, e, a`

مثال

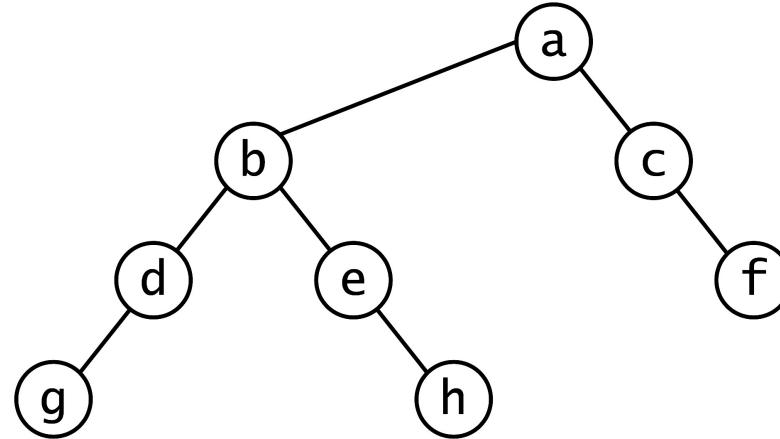
`preorder(T) : a, b, d, g, e, h, c, f`

`inorder(T) : g, d, b, e, h, a, c, f`

`postorder(T) : g, d, h, e, b, f, c, a`

مثال

دقت کنید که ترتیب دیدن برگ‌ها در هر سه پیمایش یکسان است!

preorder(T) :	a, b, d, g , e, h , c, f
inorder(T) :	g , d, b, e, h , a, c, f
postorder(T) :	g , d, h , e, b, f , c, a

مسئله: رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمایش

برای ایجاد (ساختن) یک درخت دودویی منحصر به فرد به کمک پیمایش می‌توان از قواعد زیر استفاده کرد:
الف) در حالت کلی برای رسیدن به درخت دودویی منحصر به فرد، داشتن یکی از جفت پیمایش‌های زیر الزامی است:

جفت پیمایش	توضیحات
Pre Order	(V :node, Left Child, Right Child)
In Order	(Left Child, V :node, Right Child)
Post Order	(Left Child, Right Child, V :node)
In Order	(Left Child, V :node, Right Child)
BFS	(Level Order)
In Order	(Left Child, V :node, Right Child)

مسئله: رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمایش

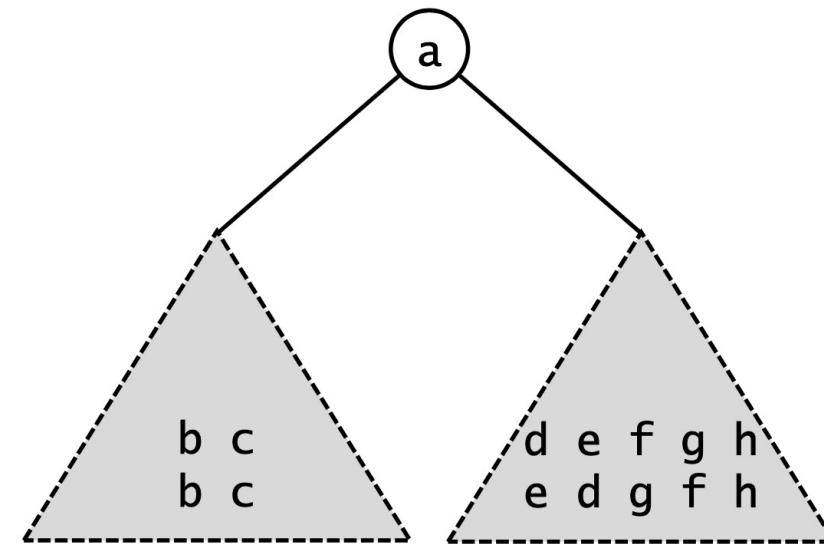
برای ایجاد (ساختن) یک درخت دودویی منحصر به فرد به کمک پیمایش می‌توان از قواعد زیر استفاده کرد:

ب) در هر کدام از جفت پیمایش‌ها؛ پیمایش اول ریشه‌ها را مشخص کرده و پیمایش دوم (In Order) وضعیت چپ و راست بودن فرزندان را تعیین می‌کند.

ج) برای ساختن درخت در هر یک از جفت پیمایش‌ها به وسیله پیمایش اول از سمتی که ریشه وجود دارد حرکت کرده و وضعیت چپ یا راست بودن برای هر گره را از پیمایش دوم مشخص می‌کنیم.

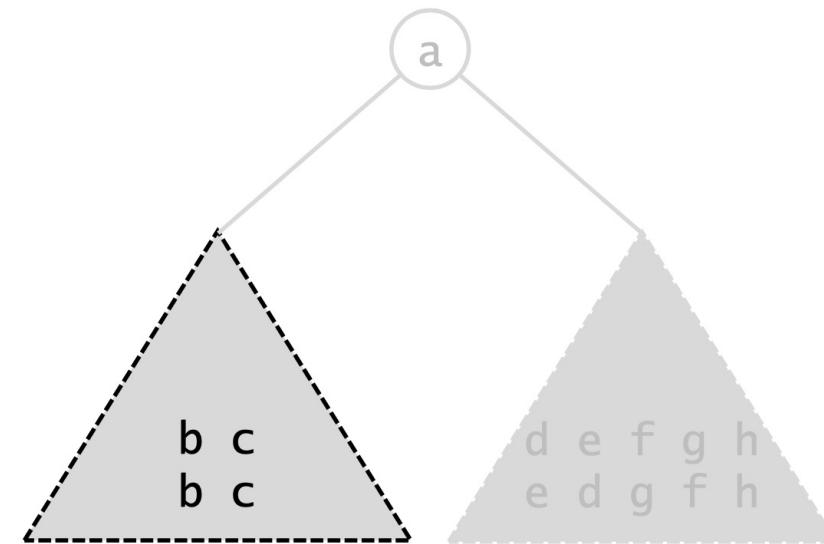
رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمايش

pre	a	b	c	d	e	f	g	h
in	b	c	a	d	e	f	g	h

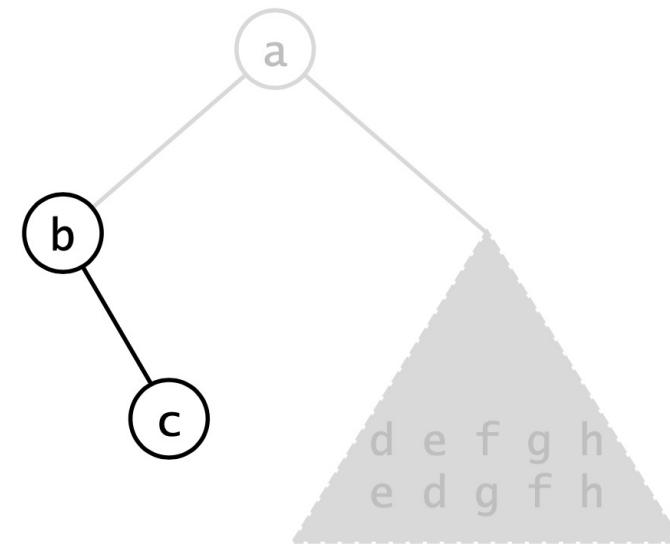
رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمايش

pre	a	b	c	d	e	f	g	h
in	b	c	a	e	d	g	f	h

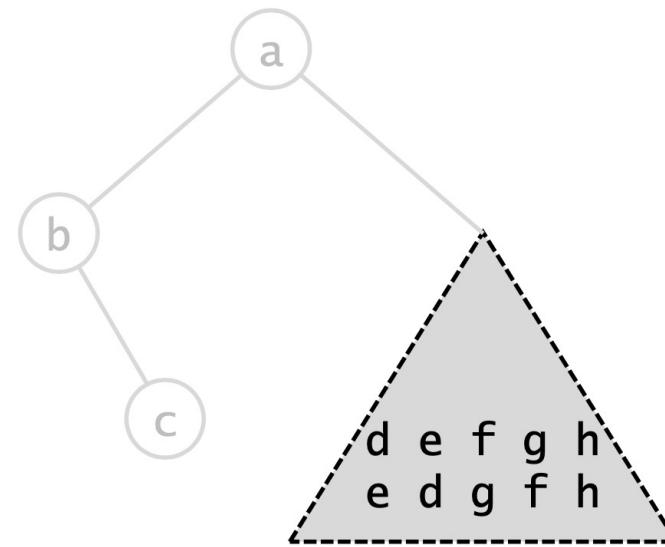
رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمايش

pre	a	b	c	d	e	f	g	h
in	b	c	a	e	d	g	f	h

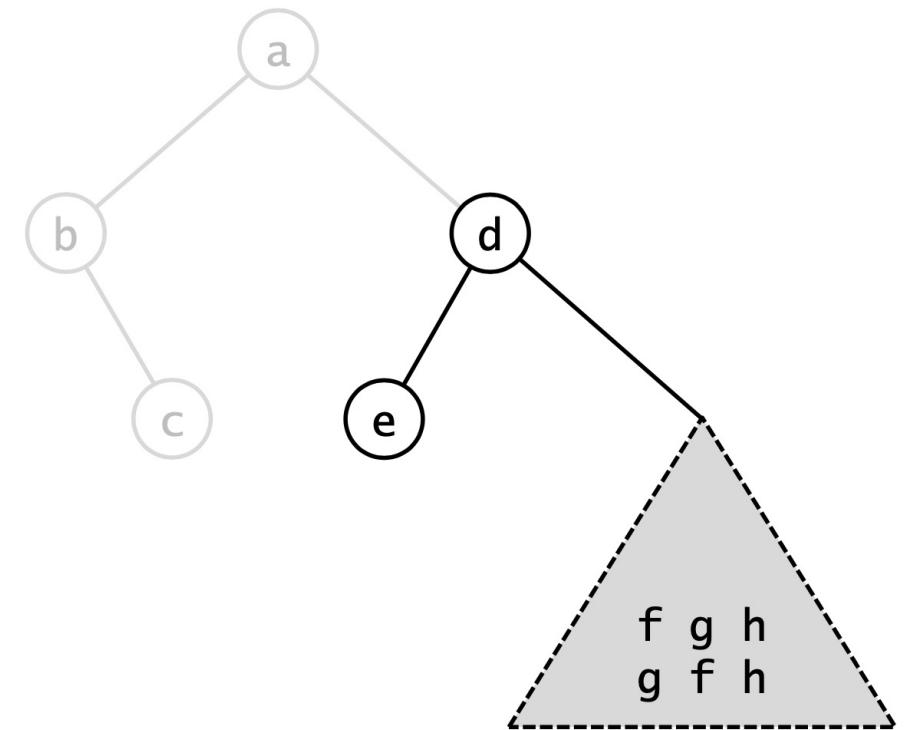
رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمايش

pre	a	b	c	d	e	f	g	h
in	b	c	a	e	d	g	f	h

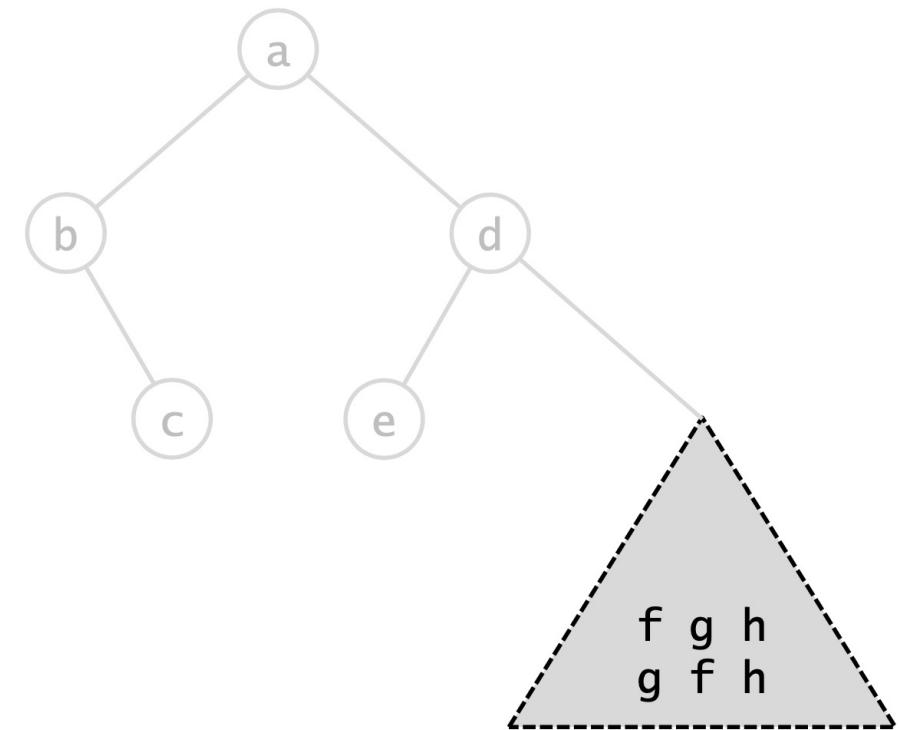
رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمايش

pre	a	b	c	d	e	f	g	h
in	b	c	a	e	d	g	f	h

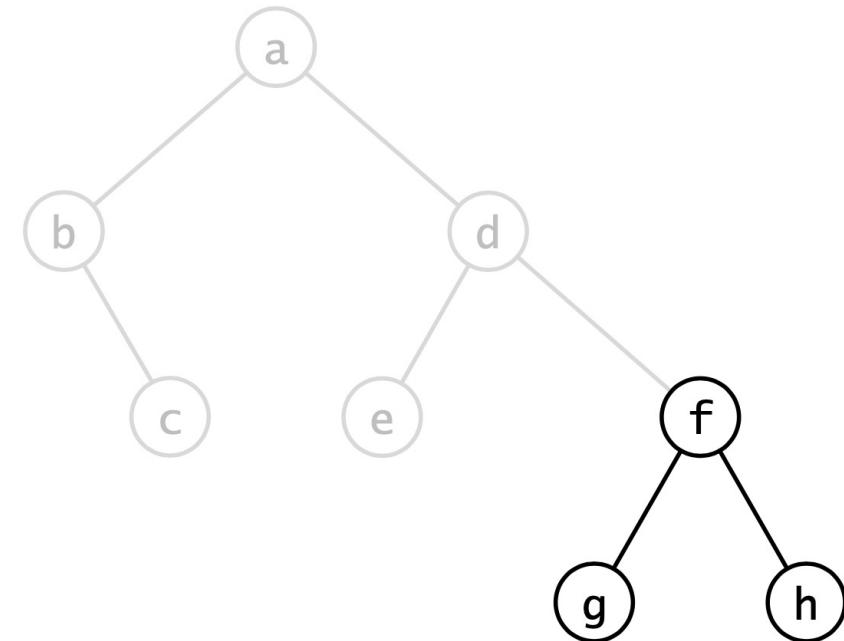
رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمايش

pre	a	b	c	d	e	g	f	h
in	b	c	a	e	d	g	f	h

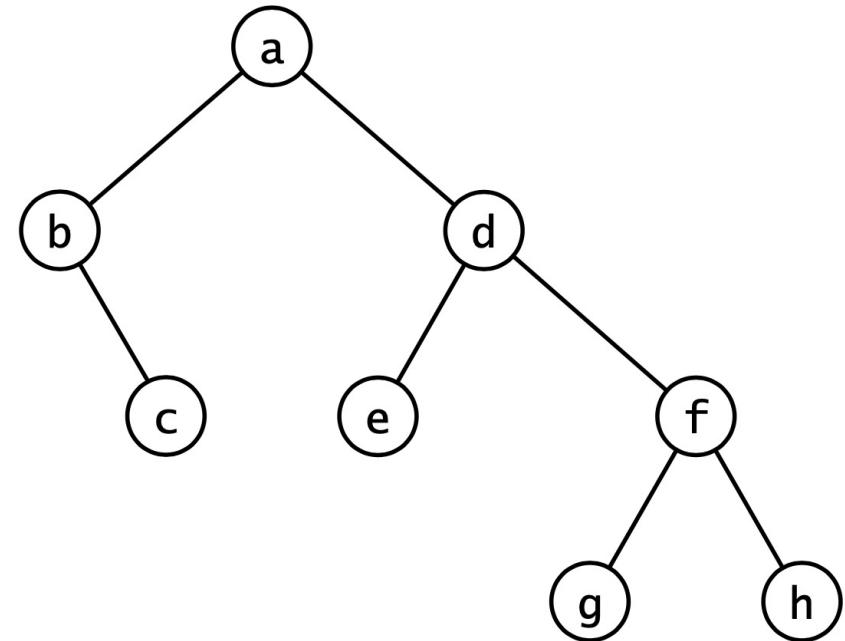
رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمايش

pre	a	b	c	d	e	f	g	h
in	b	c	a	e	d	g	f	h

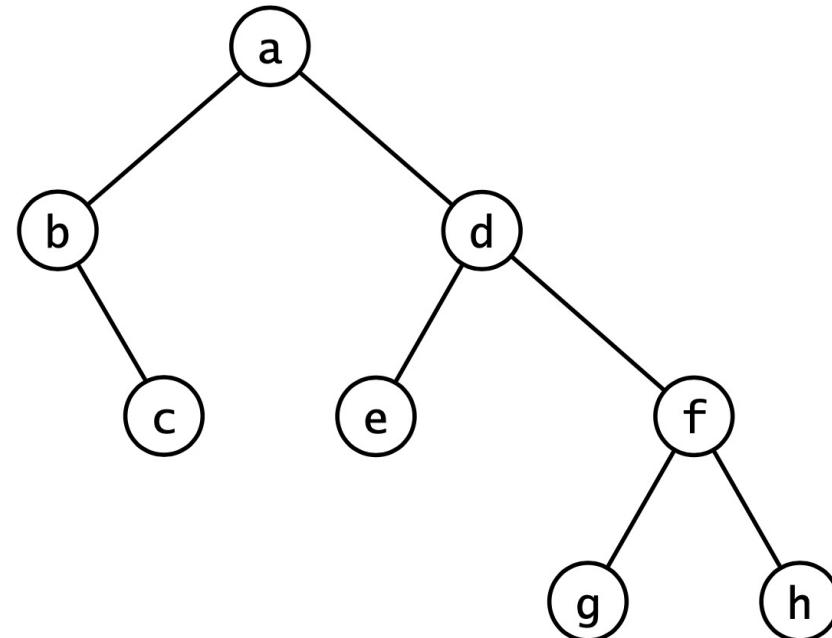
رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمايش

pre	a	b	c	d	e	f	g	h
in	b	c	a	e	d	g	f	h
pos	c	b	e	g	h	f	d	a

رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمایش

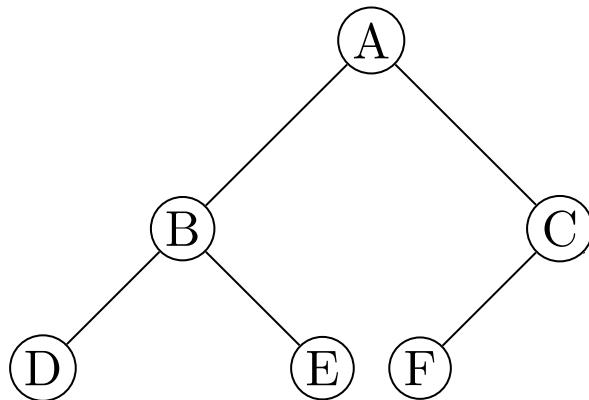
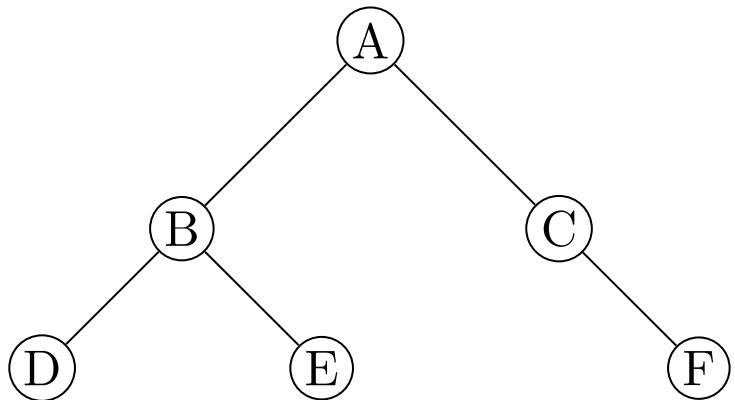
pre	a	b	c	d	e	f	g	h
in	b	c	a	e	d	g	f	h
pos	c	b	e	g	h	f	d	a

بنابراین با داشتن پیمایش Inorder و حداقل یکی از پیمایش های دیگر درخت دودویی قابل ترسیم است.
اما با داشتن پیمایش Preorder و Postorder درخت دودویی به صورت یکتا قابل ترسیم نیست؛ چرا؟

پیمایش PostOrder و PreOrder

همانطور که میبینید، پیمایش‌های گفته شده برای دو درخت زیر با هم یکسان است؛ در واقع گره چپ یا راست بودن، در این جا تاثیری در ترتیب پیمایش ایجاد نمی‌کند.

Pre Order	:	A B D E C F
Post Order	:	D E B F C A

بدست آوردن گرهای تک فرزندی

از سمت چپ پیمایش PreOrder شروع می‌کنیم، هر ترتیب دوتایی کنار هم از گره‌ها را در نظر می‌گیریم و در پیمایش PostOrder بررسی می‌کنیم، اگر آن را به طور معکوس مشاهده کردیم، آنگاه گره سمت چپ در پیمایش PreOrder تک فرزندی است.

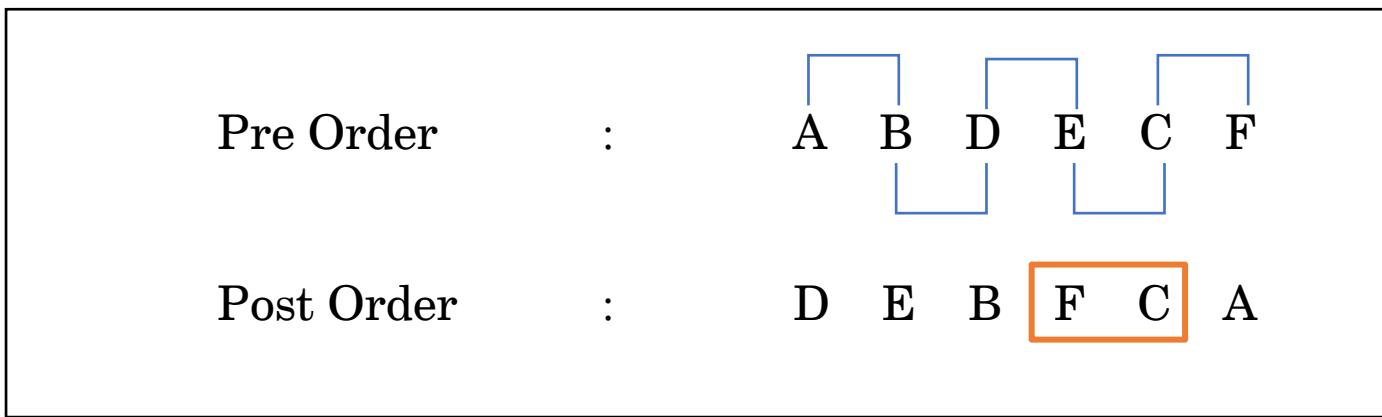
در ادامه می‌توانیم تعداد برگ‌ها و گره‌های دو فرزندی را بیابیم:

$$\begin{cases} n = n_2 + n_1 + n_2 \\ n_0 = n_2 + 1 \end{cases}$$

از آنجا که ترتیب ملاقات برگ‌ها در دو پیمایش یکسان است، لذا به راحتی مشخص می‌شوند؛ این یعنی گره‌های دو فرزندی، تک فرزندی و برگ‌ها در یک درخت دودوبی با داشتن پیمایش PreOrder و PostOrder قابل تشخیص هستند.

بدست آوردن گره‌های تک فرزندی

از سمت چپ پیمایش PreOrder شروع می‌کنیم، هر ترتیب دوتایی کنار هم از گره‌ها را در نظر می‌گیریم و در پیمایش PostOrder بررسی می‌کنیم، اگر آن را به طور معکوس مشاهده کردیم، آنگاه گره سمت چپ در پیمایش PreOrder تک فرزندی است.

از آنجا که ترتیب ملاقل بر پیمایش پیش از بررسی سریع می‌باشد، بروز گره‌های دو فرزندی، تک فرزندی و برگ‌ها در یک درخت دودوبی با داشتن پیمایش PreOrder و PostOrder قابل تشخیص هستند.

مثال

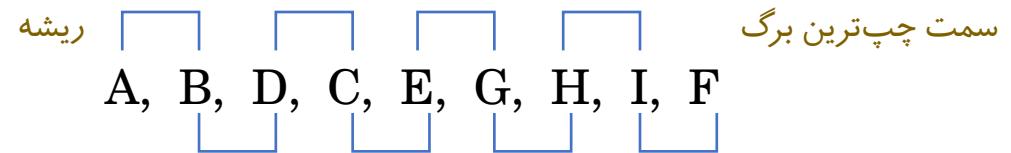
PreOrder: A, B, D, C, E, G, H, I, F

PostOrder: D, B, H, I, G, E, F, C, A

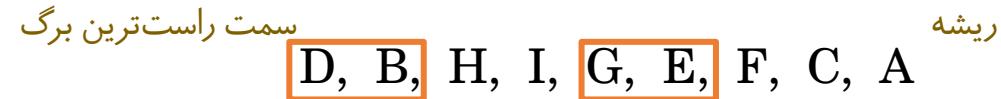
بأتجاه به پیمایش‌های داده شده، گره‌های دو فرزندی، تک فرزندی و برگ‌های را مشخص کنید.

ابتدا گره‌های تک فرزندی را بدست می‌آوریم.

PreOrder:

PostOrder:

معکوس دو ترتیب دوتایی (B, D) و (E, G) در پیمایش PostOrder است پس گره‌های E و B تک فرزندی‌اند.

مثال

PreOrder: A, B, D, C, E, G, H, I, F

PostOrder: D, B, H, I, G, E, F, C, A

با توجه به پیمایش‌های داده شده، گره‌های دو فرزندی، تک فرزندی و برگ‌های را مشخص کنید.

حال با توجه به محدوده برگ‌ها و ترتیب ملاقات آن‌ها، برگ‌ها را بدست می‌آوریم.

سمت چپ‌ترین برگ
PreOrder: A, B, **D**, C, E, G, H, I, **F**

سمت راست‌ترین برگ
PostOrder: **D**, B, H, I, G, E, **F**, C, A

سمت چپ‌ترین برگ
خارج محدوده برگ‌ها اند؛
پس دو فرزندی هستند.

مثال

PreOrder: A, B, D, C, E, G, H, I, F

PostOrder: D, B, H, I, G, E, F, C, A

باتوجه به پیمایش‌های داده شده، گره‌های دو فرزندی، تک فرزندی و برگ‌های را مشخص کنید.

حال با توجه به محدوده برگ‌ها و ترتیب ملاقات آن‌ها، برگ‌ها را بدست‌می‌آوریم.

PreOrder: A, B, D, C, E, G, H, I, F

PostOrder: D, B, H, I, G, E, F, C, A

در هر دو پیمایش ترتیب ملاقات گره‌های F, I, H و D یکسان است، پس گره‌های برگ‌های G باقی می‌ماند، یعنی نه برگ است و نه تک‌فرزندی پس دو فرزندی است.

مثال

PreOrder: A, B, D, C, E, G, H, I, F

PostOrder: D, B, H, I, G, E, F, C, A

باتوجه به پیمایش‌های داده شده، گره‌های دو فرزندی، تک فرزندی و برگ‌های را مشخص کنید.

B, D

تک فرزندی:

A, C, G

دو فرزندی:

D, H, I, F

برگ‌ها:

حال با توجه به محدوده برگ‌ها و ترتیب ملاقات آن‌ها، برگ‌ها را بدست می‌آوریم.

PreOrder:

A, B, D, C, E, G, H, I, F

PostOrder:

D, B, H, I, G, E, F, C, A

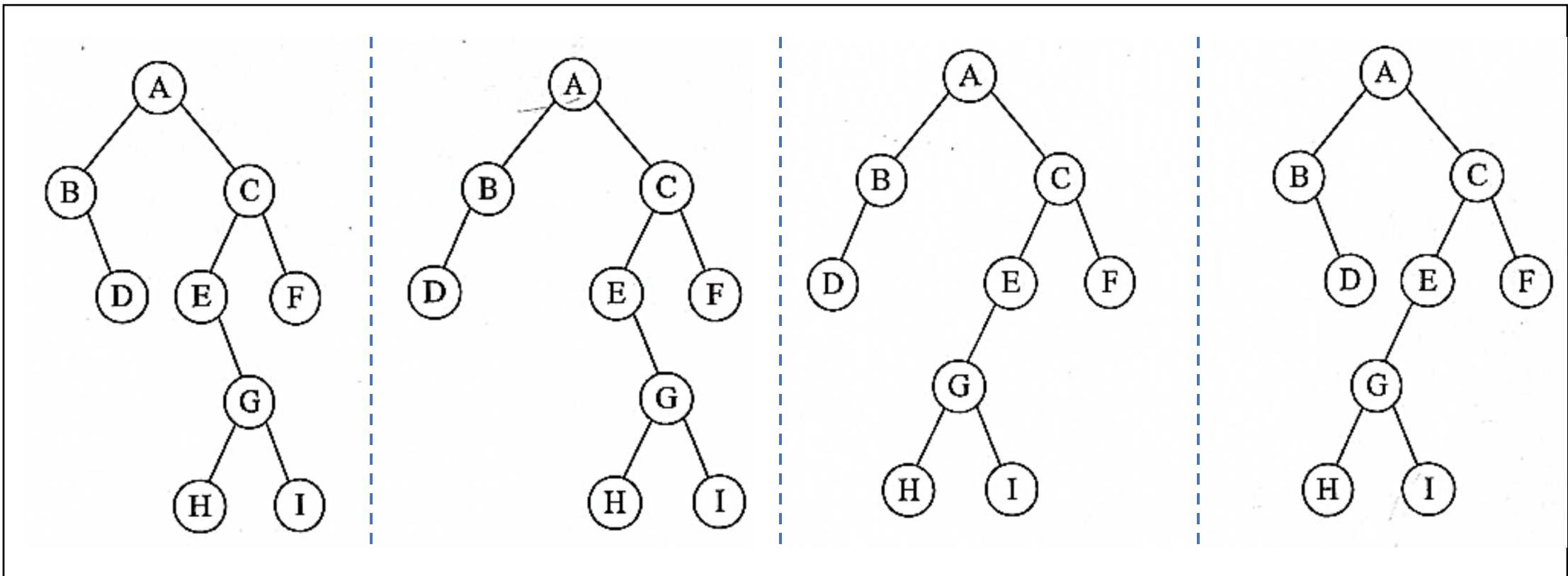
در هر دو پیمایش ترتیب ملاقات گره‌های F, I, H و D یکسان است، پس گره‌های برگ‌های G باقی می‌ماند، یعنی نه برگ است و نه تک فرزندی پس دو فرزندی است.

مثال

PreOrder: A, B, D, C, E, G, H, I, F

PostOrder: D, B, H, I, G, E, F, C, A

بأتجاه به پیمایش‌های داده شده، گره‌های دو فرزندی، تک فرزندی و برگ‌های را مشخص کنید.

رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمایش

اگر درخت دودویی ما کامل یا پر باشد، از آنجا که شکل مربوط به درخت مشخص است، تنها با یک پیمایش دلخواه می‌توان به درخت دست‌یافت.

مثال. در صورتی که پیمایش میان‌وندی یک درخت کامل به صورت زیر باشد، پیمایش پیشوندی آن کدام است؟

Inorder: abcdfe

bacfed .1

dbafec .2

dbacef .3

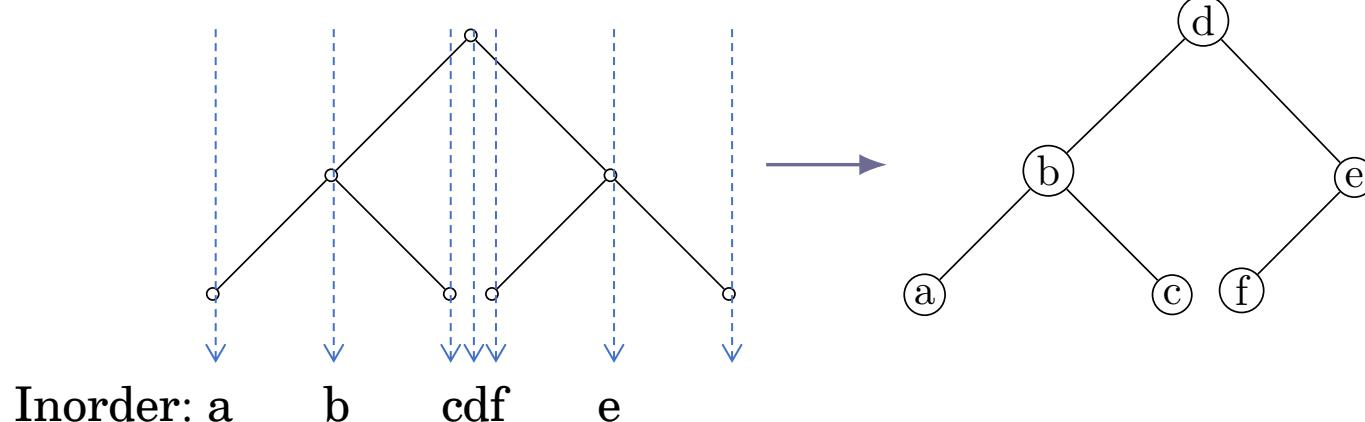
bacefd .4

رسم درخت دودویی واحد به کمک لیست پیمایش

اگر درخت دودویی ما کامل یا پر باشد، از آنجا که شکل مربوط به درخت مشخص است، تنها با یک پیمایش دلخواه می‌توان به درخت دست‌یافت.

مثال. در صورتی که پیمایش میان‌وندی یک درخت کامل به صورت زیر باشد، پیمایش پیشوندی آن کدام است؟

Inorder: abcdfe

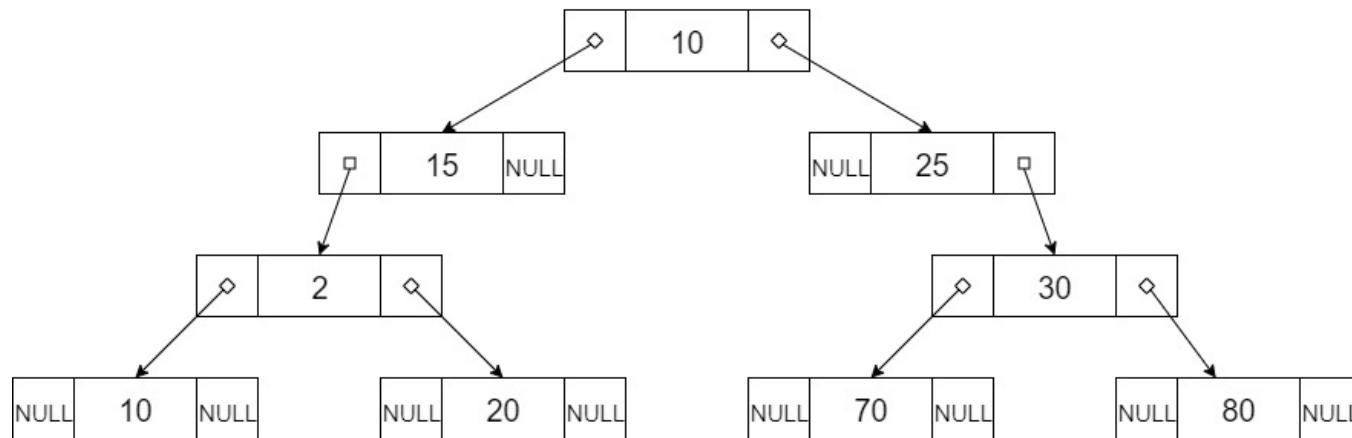

Inorder: a b cdf e

bacfed	.1
dbafec	.2
dbacef	.3
bacefd	.4

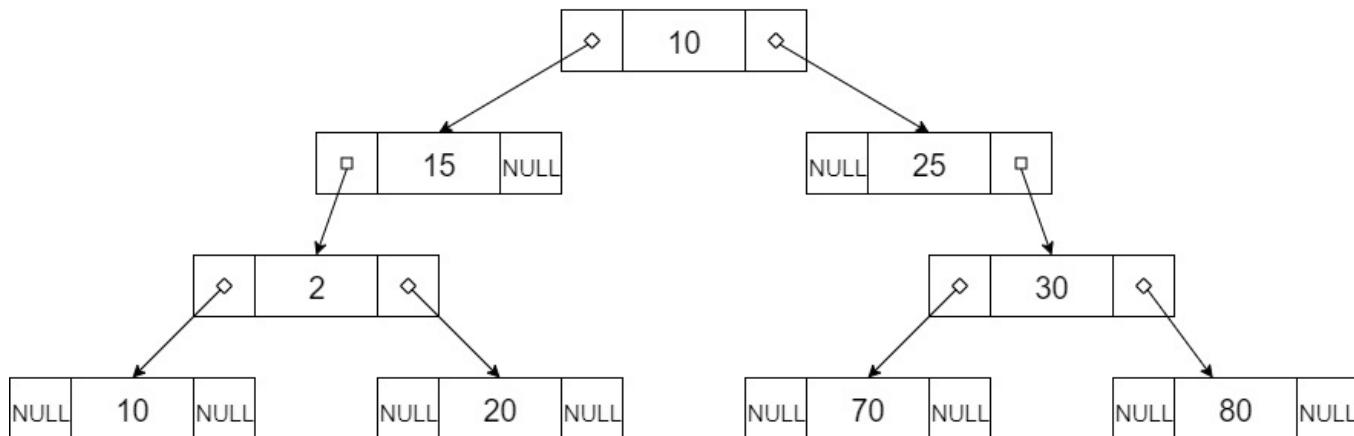
اشاره‌گرها در درخت دودویی

Left Child	Data	Right Child
------------	------	-------------

اشاره‌گرها در درخت دودویی

Left Child	Data	Right Child
------------	------	-------------

تعداد اشاره‌گرهای پر	تعداد اشاره‌گرهای خالی	تعداد کل اشاره‌گرهای
$n-1$	$n+1$	$2n$

در هر درخت دودویی، همواره:

درخت نخی دودویی

Binary Thread Tree

با استفاده از اشاره‌گرهای null می‌توان به عناصر قبلی یا بعدی در یک پیمایش خاص اشاره نمود و در نتیجه در هنگام پیمایش به نحو سریع‌تری درخت را پیمایش کرد. درختی که اشاره‌گرهای بدون استفاده آن بدین صورت مورد استفاده قرار گرفته است، درخت نخی یا نخ‌کشی شده نام دارد.

معمولًاً اشاره‌گر سمت چپ در صورتی که بلا استفاده باشد، جهت اشاره به عنصری استفاده می‌شود که در یک پیمایش مورد نظر قبل از این عنصر قرار دارد و اشاره‌گر سمت راست در صورت بدون استفاده بودن برای اشاره به عنصر بعدی در پیمایش مورد نظر مورد استفاده قرار می‌گیرد.

درخت نخی دودویی

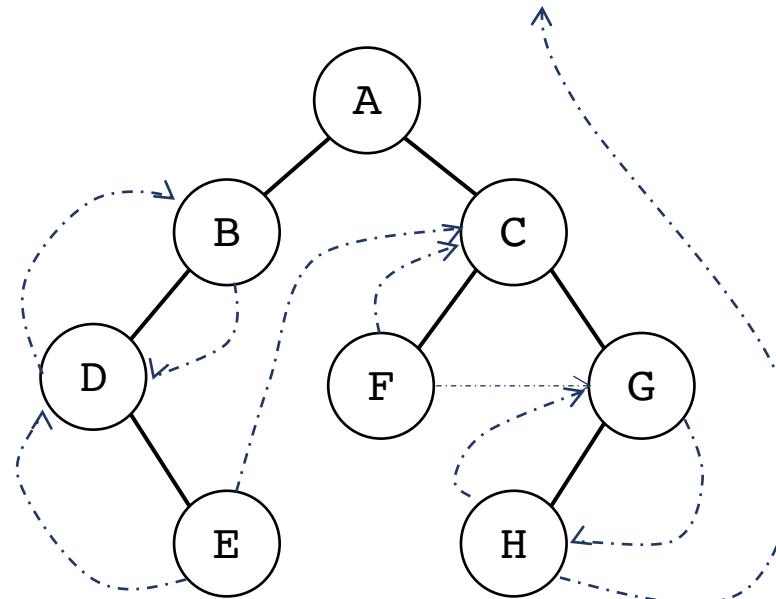
البته با وجود این مزیت، اکنون باید اشاره‌گرهای نخی از اشاره‌گرهای واقعی از اشاره‌گرهای نخی به نحوی متمایز شوند و بدین منظور باید در هر گره بخشی برای مشخص کردن نوع اشاره‌گر موجود باشد.

اگر $Lflag=1$ باشد آنگاه Lchild یک اشاره‌گر نخی است و در غیر این صورت اشاره‌گر عادی به فرزند چپ است.

اگر $Rflag=1$ باشد آنگاه Rchild یک اشاره‌گر نخی است و در غیر این صورت اشاره‌گر عادی به فرزند راست است.

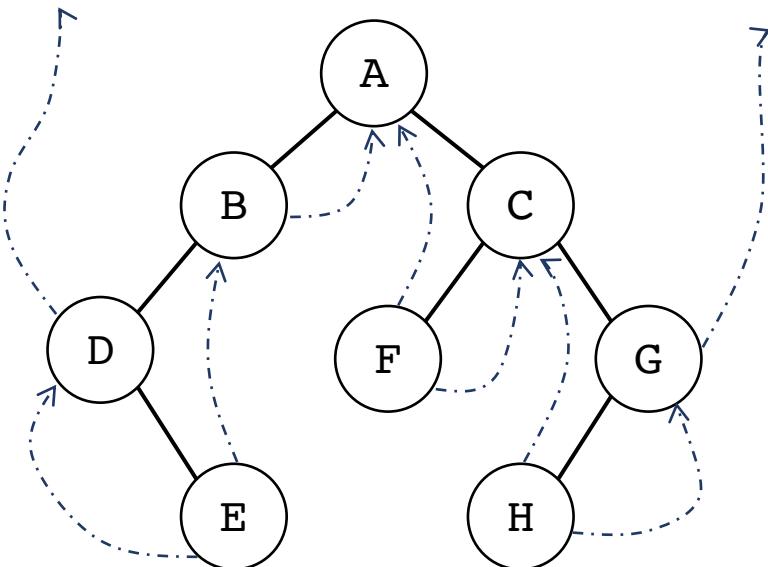
Lflag	Left Child	Data	Right Child	Rflag
-------	------------	------	-------------	-------

درخت نخی پیمایش پیشوندی

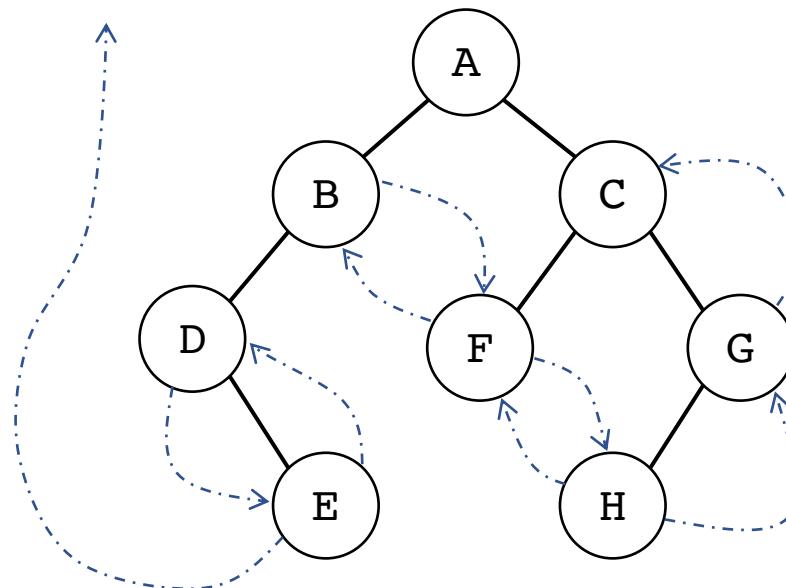
A B D E C F G H

درخت نخی پیمایش میان و ندی

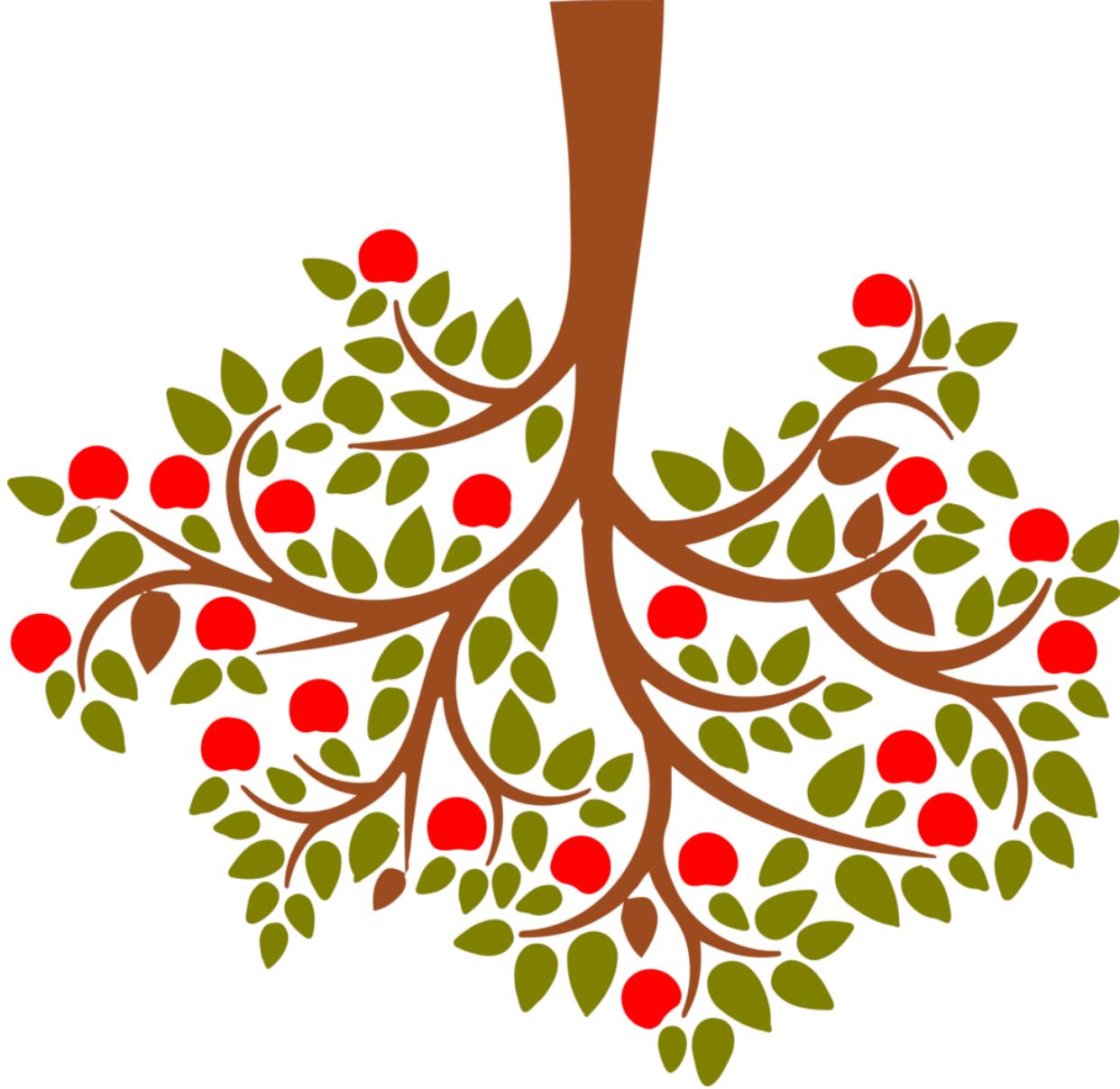

D E B A F C H G

درخت نخی پیمایش پسوندی

E D B F H G C A

کاربرد ها

درخت عبارت

- عبارت پرانتزگذاری شده.

$E := a \mid (\alpha E) \mid (E \beta E)$

$a := \text{variable}$

$\alpha := \text{unary operator} \quad [\sim, \log, \sin, \cos, \dots]$

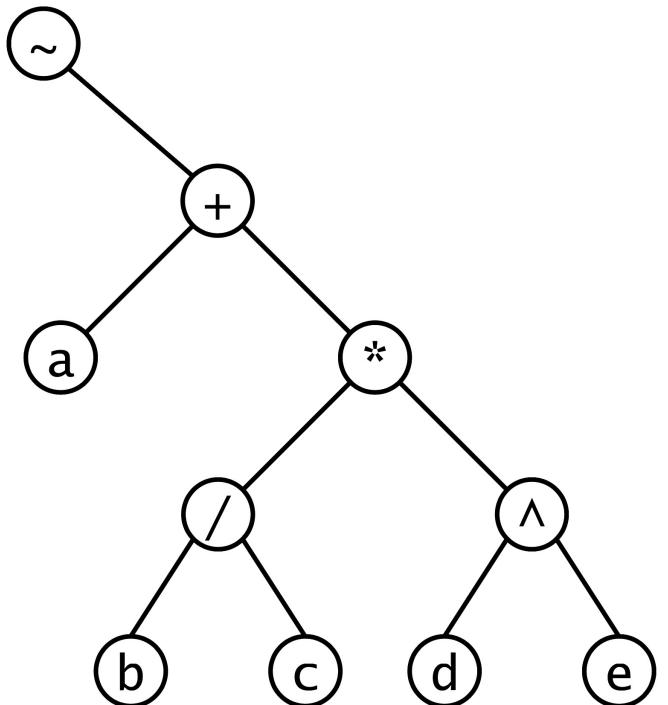
$\beta := \text{binary operator} \quad [\wedge, \times, /, +, -, \dots]$

- مثال

(~ (a + ((b / c) * (d ^ e))))

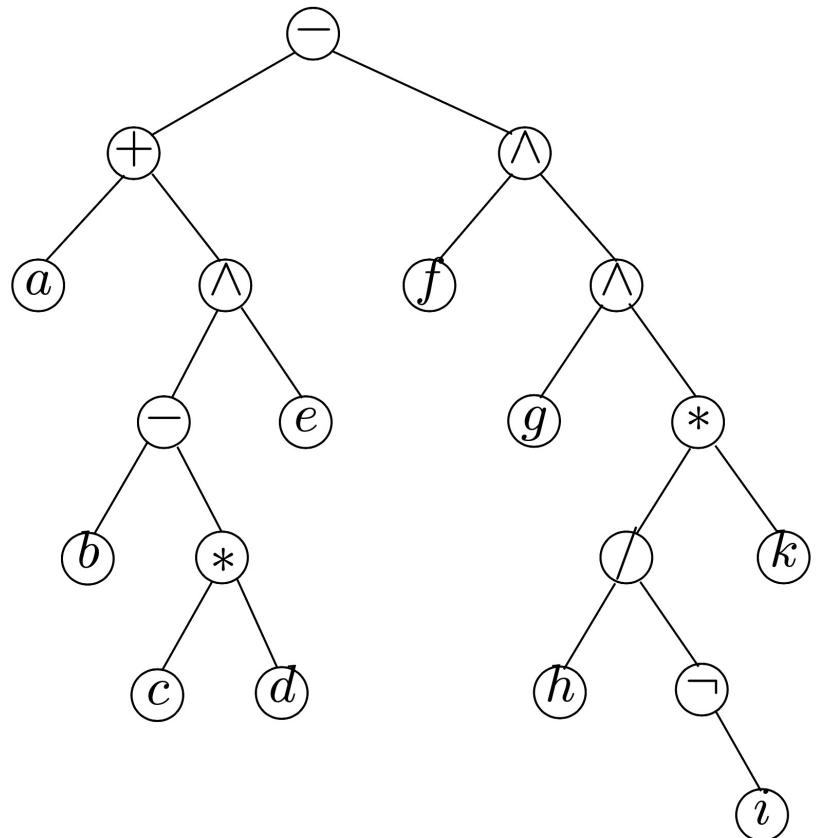
درخت عبارت

یک مدل برای یک عبارت ریاضی استفاده از درخت است.

$$(~(a + ((b / c) * (d ^ e))))$$

پیمایش‌های پیش‌ترتیب، میان‌ترتیب و پس‌ترتیب درخت عبارت به ترتیب معادل فرم‌های پیشوندی، میانوندی و پسوندی عبارت هستند.

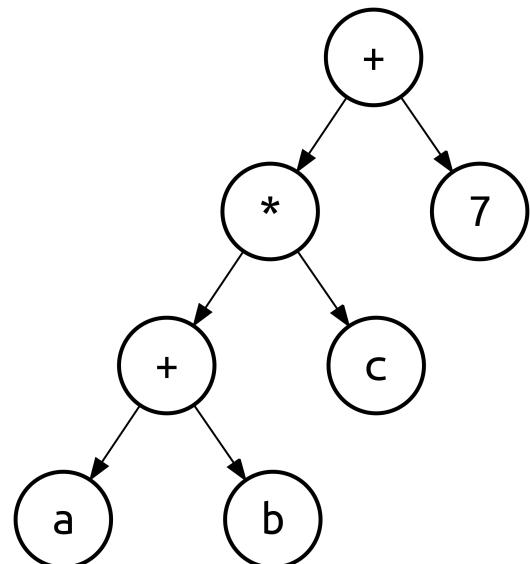
درخت عبارت

a + (b - c * d) ^ e - f ^ g ^ (h / -i * k)

پیمایش و نمایش درخت عبارت

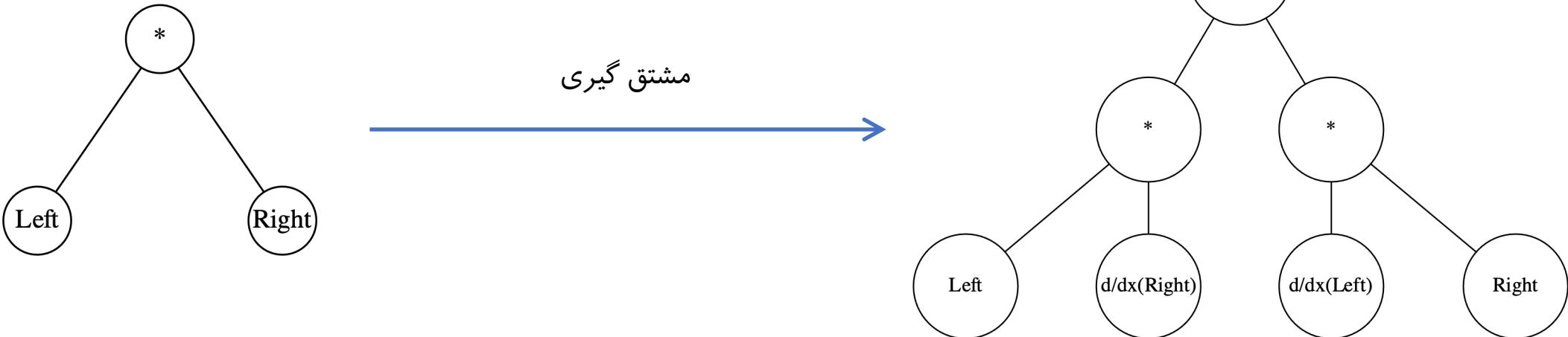
هر کدام از نمایش‌ها استفاده‌های خود را دارند.
نکته‌ی جالب درباره‌ی نمایش پیش‌ترتیب و پس‌ترتیب این است که نیازی به پرانتزگذاری ندارند و بدون ابهام تفسیر می‌شوند.


```
void prefix_print(node *cur)
{ // + * + a b c 7
  cur-> print();
  if (cur-> l)
    prefix_print(cur-> l);
  if (cur-> r)
    prefix_print(cur-> r);
}
```

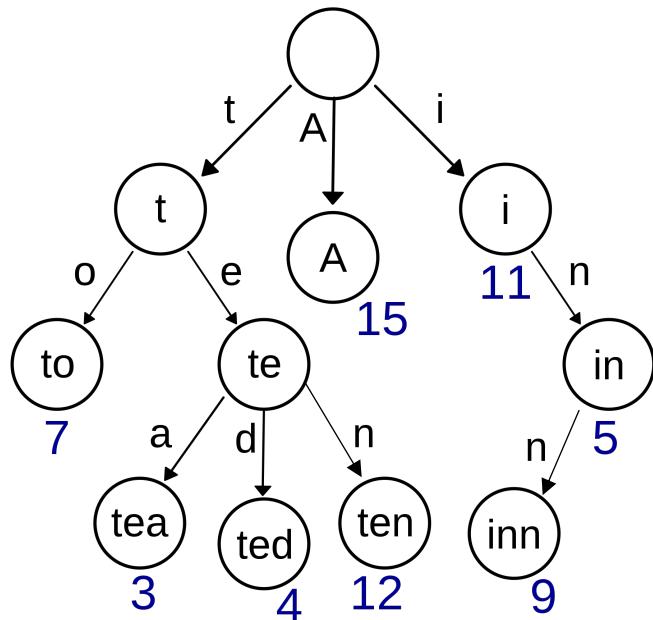
کاربرد درخت عبارت

عموما برای محاسبه توابع پیچیده روی عبارت ها از درخت عبارت بهره می گیریم.
برای مثال برای مشتق گیری از یک عبارت، می توان با استفاده از ساختار بازگشته درخت ها، به راحتی این عمل را انجام داد:

درخت پیشوندی

درخت پیشوندی (Trie Tree) یک داده‌ساختار درختی است که برای ذخیره‌سازی نگاشت‌ها استفاده می‌شود. یادآوری: نگاشت مجموعه‌ای از زوج مرتب‌های (کلید، مقدار) است که هر کلید حداقل یک بار می‌آید.

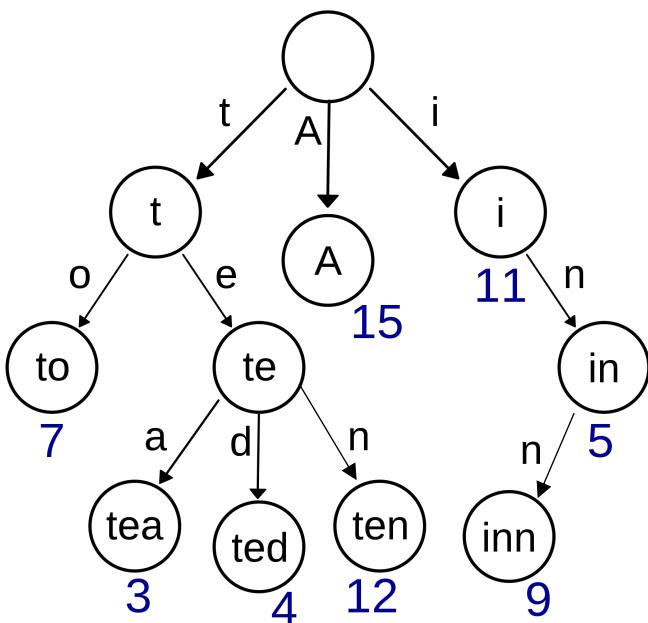

درخت پیشوندی

به بیان عمومی اما، درخت ترای یک ساختمان داده برای ذخیره‌سازی رشته‌ها و جستجو در آن‌ها است.

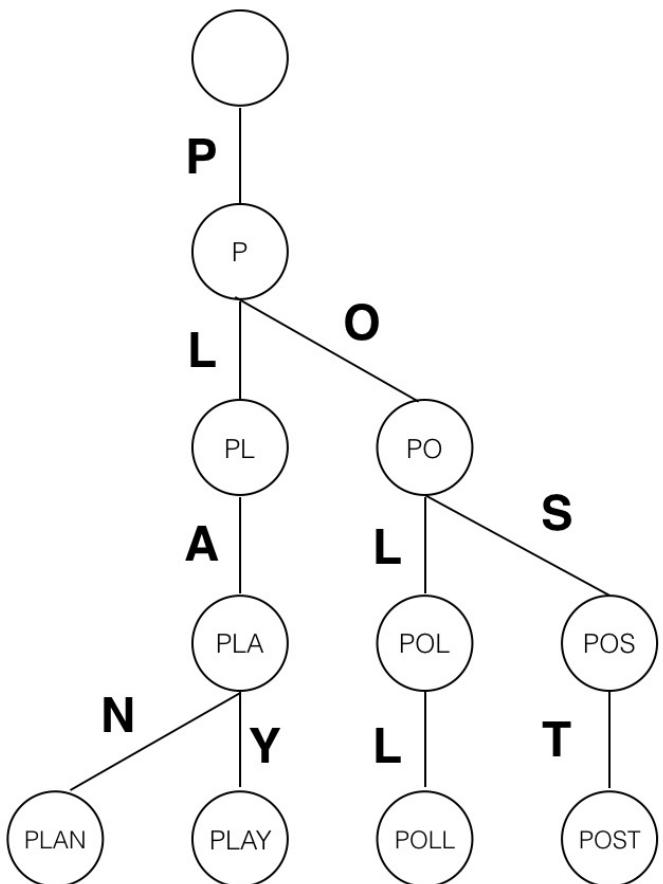
در این درخت، برای هر گره یک رشته متناظر ساخته می‌شود که برابر با حروف یال‌های مسیر رشته تا آن راس است؛ بنابراین اگر برای آن گره یک نشانه (وابسته به شرایط) وجود داشته، می‌گوییم که رشته مربوطه در درخت وجود دارد.

یک ترای با کلیدهای:
inn, in, i, ten, ted, tea, to, A

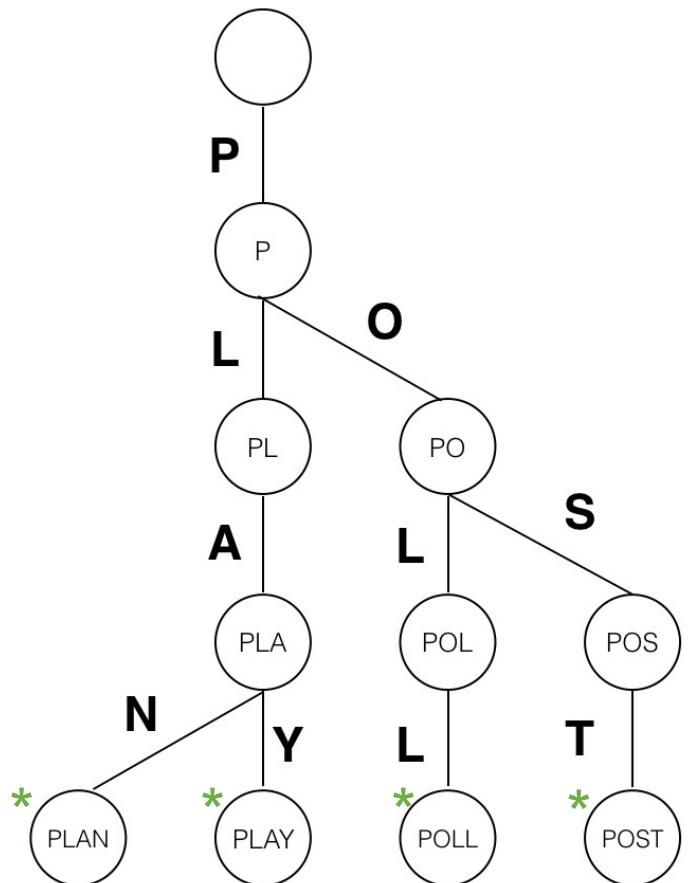
برای مثال در این درخت، نشانه راس tea برابر با ۳ است، اما گره نشانه‌ای ندارد.

درخت پیشوندی

- گره ریشه یک رشته خالی است.
- موقعیت گره در درخت نشان دهنده کلید مربوط به آن است.
- تمام فرزندان یک گره پیشوند مشترکی دارند که این پیشوند در گره مربوطه ذخیره می‌شود.
- عموماً همه گره‌ها مشخص کننده کلیدها نیستند.
- فقط برگ‌ها و بعضی از گره‌های داخلی با کلیدها مرتبط می‌شوند.
- گره‌های حاوی کلید به نحوی علامت‌گذاری می‌شوند تا تمام کلیدها مشخص شوند.
- البته یک ترای الزاماً شامل رشته‌های کاراکتری نمی‌باشد، بلکه حتی برای جایگشت‌های عددی و مواردی از این قبیل هم می‌توان از ترای استفاده کرد.

درخت پیشوندی

- گره ریشه یک رشته خالی است.
- موقعیت گره در درخت نشان دهنده کلید مربوط به آن است.
- تمام فرزندان یک گره پیشوند مشترکی دارند که این پیشوند در گره مربوطه ذخیره می‌شود.
- عموماً همه گره‌ها مشخص کننده کلیدها نیستند.
- فقط برگ‌ها و بعضی از گره‌های داخلی با کلیدها مرتبط می‌شوند.
- گره‌های حاوی کلید به نحوی علامت‌گذاری می‌شوند تا تمام کلیدها مشخص شوند.

البته برای بهبود حافظه، در گره‌ها فقط نشانه‌ها ذخیره می‌شوند و کلید‌ها در طی جستجو ساخته می‌شوند.

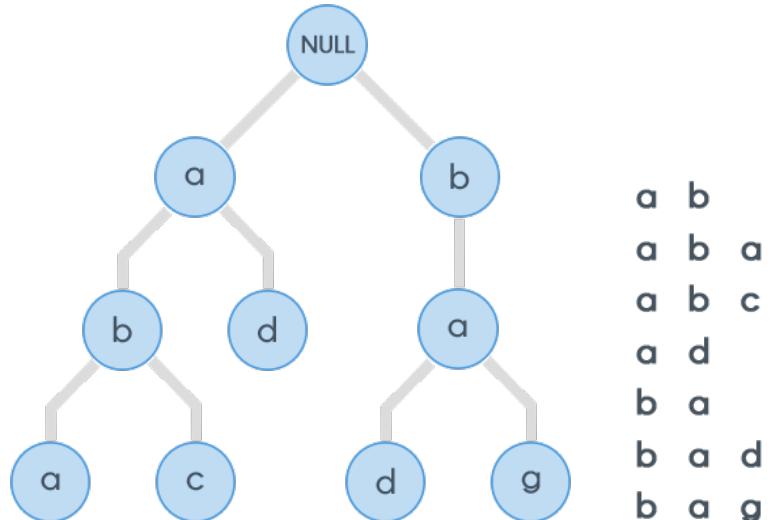
کاربرد درخت پیشوندی

- برای ذخیره‌سازی و دسترسی سریع به رشته‌های یک لغتنامه کاربرد فراوانی دارد.
- برای برخی سیستم‌های تکمیل خودکار رشته (autocomplete) استفاده می‌شود.
- می‌تواند در بعضی شرایط به عنوان جایگزینی برای جدول‌های درهم‌سازی استفاده بشود.

کاربرد درخت پیشوندی

- از ترای برای مرتب‌سازی داده‌ها در زمان خطی استفاده می‌شود. مثلاً اگر مجموعه‌ای از رشته‌ها را در ترای درج کنیم و نمایش پیش‌ترتیب آن را چاپ کنیم، رشته‌ها به ترتیب لغتنامه‌ای مرتب می‌شوند.
- همچنین اگر ترای را با مجموعه‌ای از اعداد بسازیم، جستجوی سطح اول اعداد را به ترتیب می‌پیماید.

درخت هافمن

همانطور که می دانید، در کامپیوتر برای هر کاراکتری، یک کد (با استاندارد اسکی) بین 0 تا 255 در نظر گرفته می شود. که به هفت بیت فضا نیاز دارد.

مثلا برای نمایش حرف A از عدد 65 استفاده می شود. که در مبنای 2 به صورت 1000001 درخواهد آمد و در نتیجه برای ذخیره شدن به 7 بیت فضا نیاز دارد. که در این صورت رشته AAAAaaaa که متشکل از 8 حرف A است به فضایی معادل $8 \times 8 = 64$ بیت یا به بیان ساده تر 7 بایت نیاز دارد.

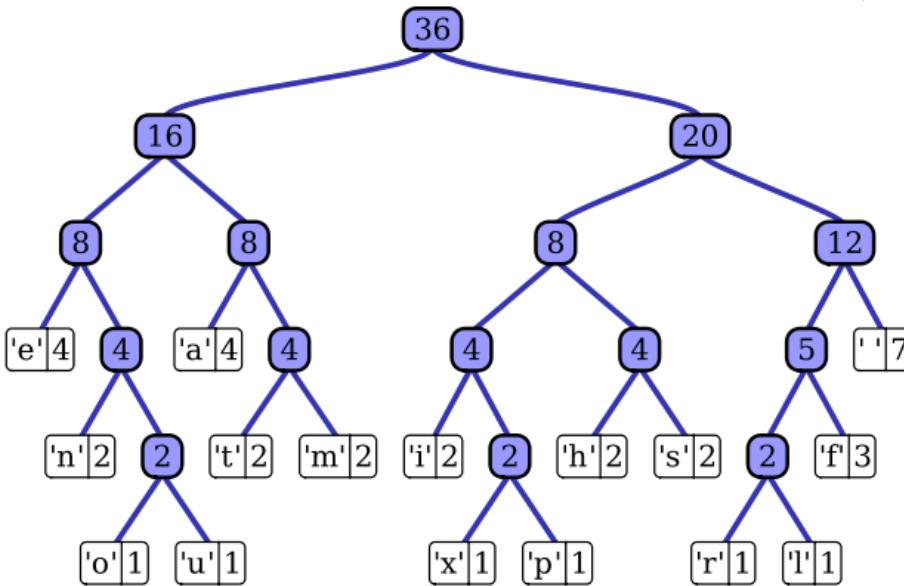
در استاندارد اسکی 254 کاراکتر مجاز دیگر به جز A وجود دارد. اما در رشته AAAAaaaa فقط یک نوع کاراکتر بکار رفته!

می توان این کد را به طور قراردادی به کد کوتاهتری (مثلا 1) تغییر دهیم. در این صورت رشته فوق در فضایی به طول $8 \times 1 = 8$ بیت یا به بیان ساده تر 1 بایت قابل ذخیره سازی است.

درخت هافمن

کد	تکرار	حرف
111	7	space
010	4	a
000	4	e
1101	3	f
1010	2	h
1000	2	i
0111	2	m
0010	2	n
1011	2	s
0110	2	t
11001	1	l
00110	1	o
10011	1	p
11000	1	r
00111	1	u
10010	1	x

در تئوری اطلاعات، کدگذاری نوع مشخصی از کد بهینه است که کاربردی فراوان در فشردهسازی بی‌اتلاف اطلاعات دارد.

درخت هافمن، ایجاد شده از تعداد تکرار حرف‌های جمله:
this is an example of a huffman tree
رمز کردن این جمله به کمک این کد، به 135 بیت نیاز دارد.

تعریف مسئله

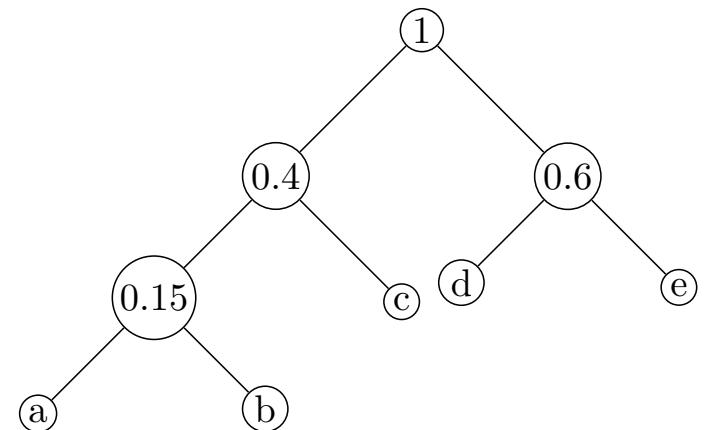
داده‌های مسئله:

مجموعه‌ای از نمادها (حروف و کاراکترها) به همراه وزن هر کدام؛
وزن هر حرف غالباً همان تعداد تکرار آن در فایل منبع است.

خواسته:

یافتن کد دودویی بدون پیشوند با کمترین میانگین برای طول کد کل مجموعه.

حروف	a	b	c	d	e
فراوانی	0.05	0.1	0.25	0.28	0.32

درخت هافمن

- .i. چگالی هر کاراکتر را محاسبه میکنیم (تعداد دفعات حضور کاراکتر در متن مورد نظر).
- .ii. دو کاراکتر با کمترین میزان تکرار (چگالی) را انتخاب میکنیم.
- .iii. کاراکتر های مرحله ۲ را با کاراکتر جدیدی که دارای چگالی برابر با مجموع چگالی دو کاراکتر فوق است جایگزین میکنیم.
- .iv. زمانی که فقط یک کاراکتر باقی مانده باشد، به مرحله ۲ میرویم.
- .v. از عملیات فوق یک درخت حاصل می شود، بر روی این درخت هر مسیر به سمت چپ با ۰ و هر مسیر به سمت راست با ۱ وزن دهی میشود.
- .vi. کد هر کاراکتر با کنار هم گذاشتن وزن ها از ریشه تا آن کاراکتر به دست می آید.

کدگذاری

برای مثال می‌خواهیم متن زیر را کدگذاری کنیم:

```
length(S)=108  
S:= BEDBFBEADBCBCBFEAAEEFCDDCCCBBFAAAFFDBBDDDFCBCCFAFBCCDCCBDDCCFBFAACAAAFAAAAFFFFFAFFFFFAAFFFAAFFFAFFFFFAFFF
```


برای ذخیره سازی هر کارکتر ۸ بیت نیاز است و این یعنی در مجموع $108 \times 8 = 864$ بیت حافظه نیازمندیم.

بدون استفاده از روش‌های فشردهسازی

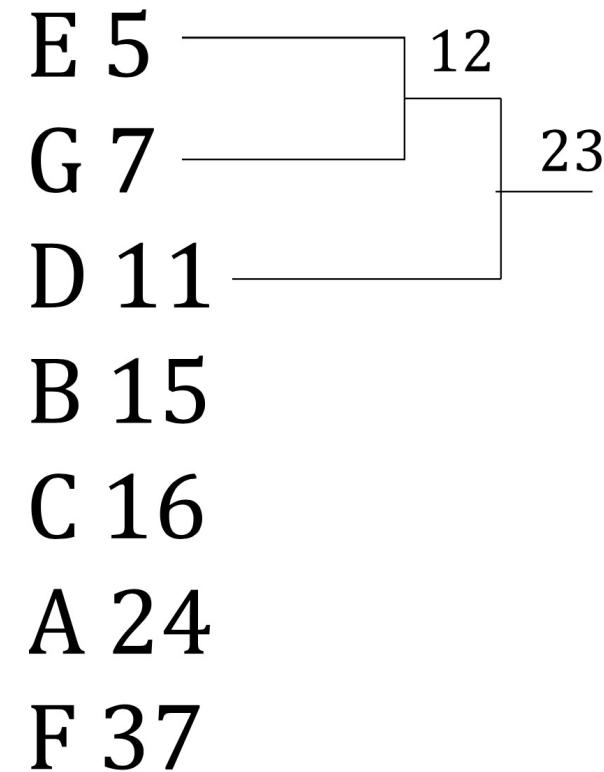
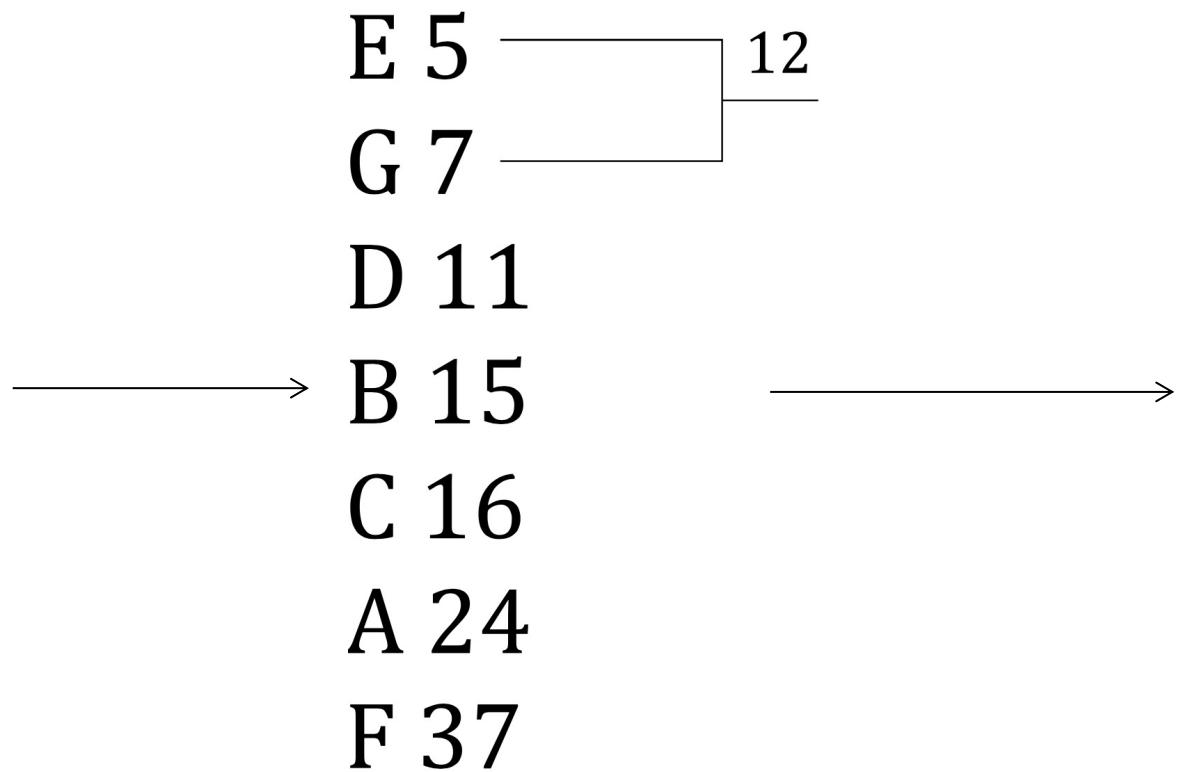
مراحل کدگذاری

حرف	تعداد تکرار
A	24
B	15
C	16
D	11
E	5
F	37
G	7

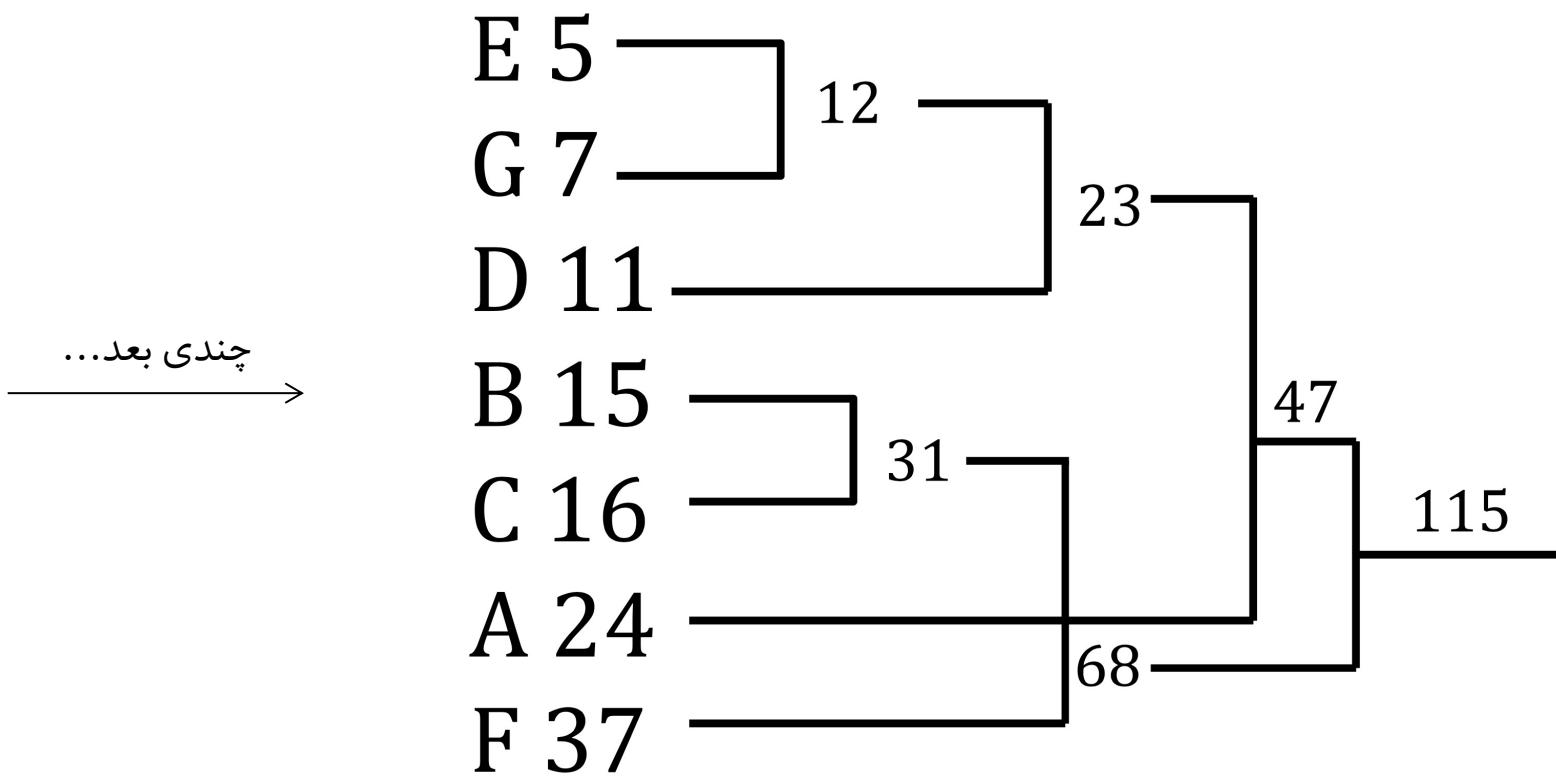
مرتب سازی بر اساس تعداد تکرار

E 5
G 7
D 11
B 15
C 16
A 24
F 37

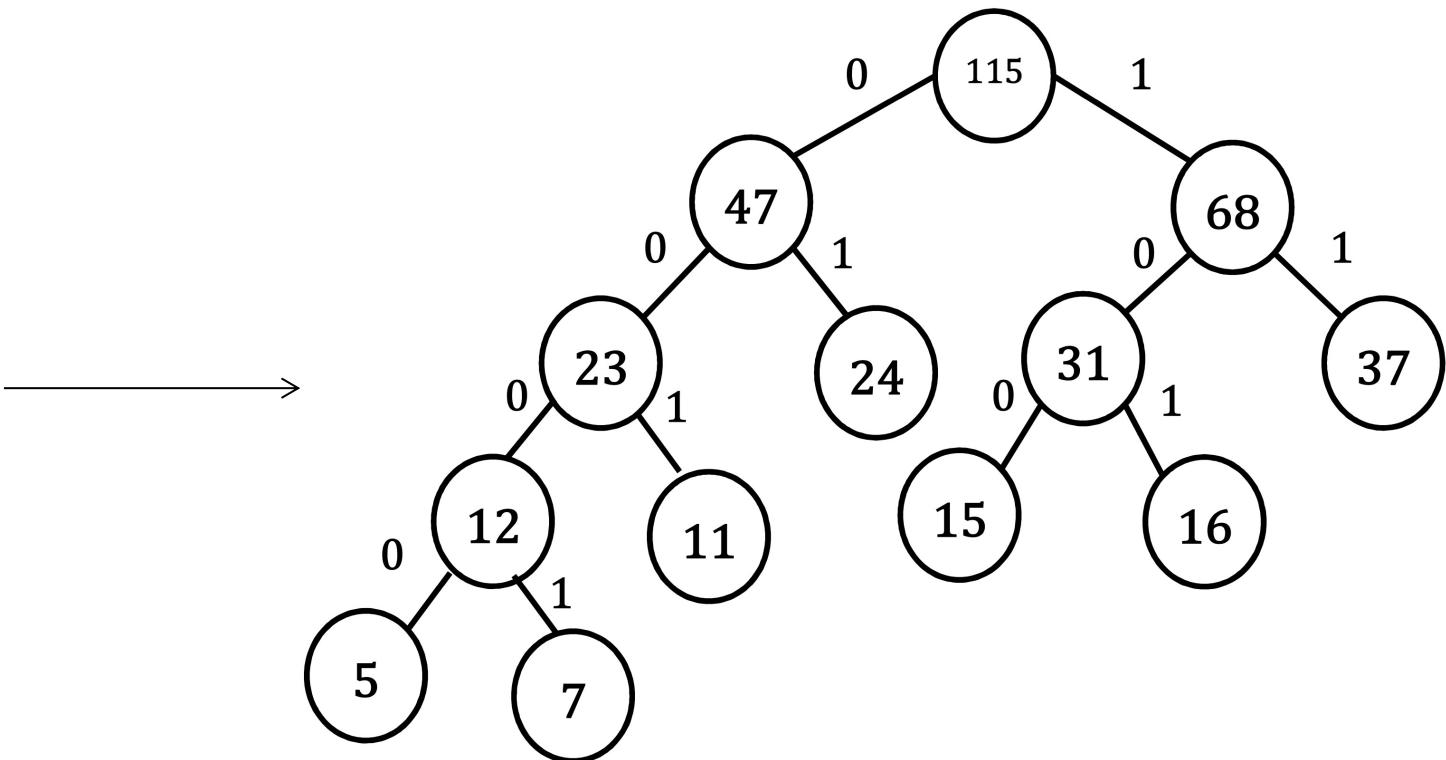
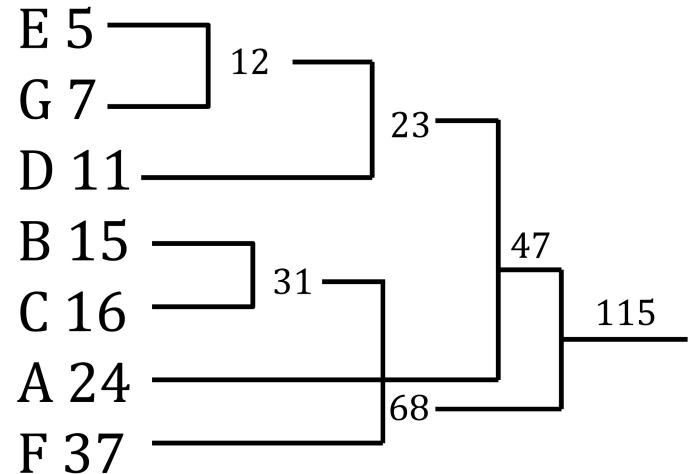
مراحل کدگذاری

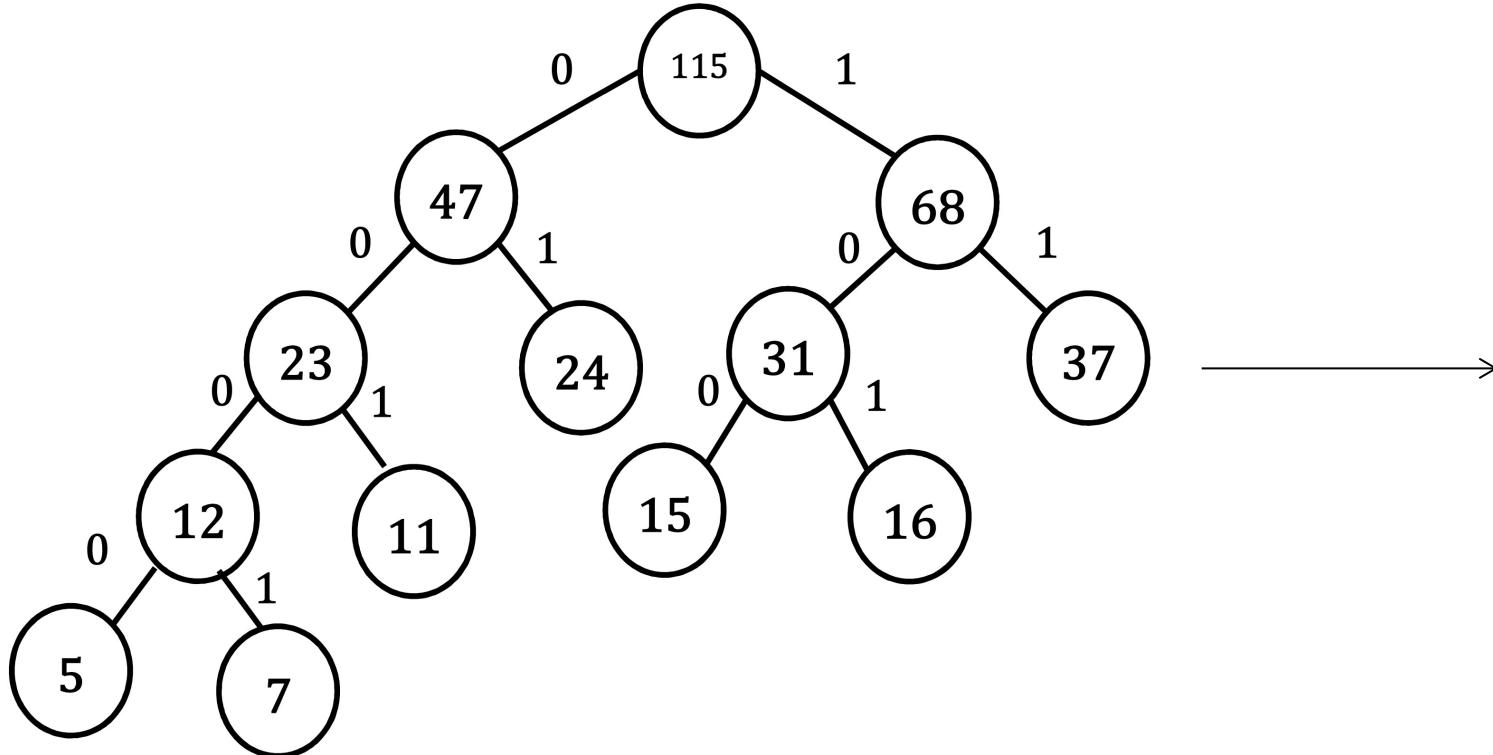
مراحل کدگذاری

مراحل کدگذاری

مراحل کدگذاری

حرف	تعداد تکرار	مقدار عددی
A	24	01
B	15	100
C	16	101
D	11	001
E	5	0000
F	37	11
G	7	0001

مقایسه

حرف	تعداد تکرار	مقدار عددی
A	24	01
B	15	100
C	16	101
D	11	001
E	5	0000
F	37	11
G	7	0001

تعداد بیت مورد نیاز
48
45
48
33
20
74
28

حالا مجموعا ۲۶۸ بیت (در مقابل ۸۶۴ بیت!) برای ذخیره سازی نیاز است.